ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5095 — 5/18 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1902 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 17 ՇԱՊԱՆ 1320 — ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5095

درعليه‌ده غلطه‌ده ﴿ آره‌ولك ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՆՈՒԷՐԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Կիւմշեան կտակէն եւոքը՝ հայ Տիկնոջ մը կողմէ Արմաշի Դպրեվանքին եղած 600 ոսկիի նուիրատուութիւնը մեր համայնքին համար նշանակութիւն ունեցող բարեգործութիւն մըն էր՝ նոյնքան անակնկալ օրքան գոհացուցիչ։ Բարեպաշտուհի նուիրատուն ծածուկ պահել կ'ուզէ իր անունը. յետոյ, որ եւ է պայման չի դներ իր նուիրած դրամին գործածութեան նկատմամբ, վստահանալով Դպրեվանքի Խնամակալութեան ու անոր Ս. Նախագահին ընելիք կարգադրութեանը. կը փափաքի միայն, որ տարեկան օրինաւոր տոկոս մը տրուի իրեն, որչափ որ ինքը կենդանի է։ Ահա՛ բոլոր պայմանը։

Դպրեվանքին համար թերուդէմ բաւական բաներ գրուեցան վերջերս. մինչեւ իսկ ըսուեցաւ թէ իր դուռները պիտի փակէ նոր ընծայացուներուն առջեւ, որովհետեւ խնամակալները հաշտ աչքով չեն նայիր հոն աւանդուած կրօնային դասախօսութեանց արդիւնքներուն, եւ այլն։

Մինչեւ օր աստիճան ստոյգ էին հրապարակ նետուած այս լուրերը, եւ մի՛ գուցէ անոնց կարդէն ըլլային որոնք, ձիւնէ գնդակներու պէս արագ թաւալումով կը խոշորնան՝ շատ չանցած... հաւելու համար։ Կարելի չեղաւ ստուգել։

Իրողութիւնը սա է որ, 600 ոսկիի նուիրատուութիւնը կը հասնի անանկ միջոցի մը ուր ո՛չ միայն նեղուած է Դպրեվանքի պիւտճէն, այլ եւ այդ կրօնական-կրթական հաստատութեան համբաւը տկարացնելու եւ անունը նսեմացնելու փորձեր կ'ըլլային աս ու ան գրիչներու կողմէ, որոնք Արմաշական առաջնորդ մը հարուածել ու Արմաշական դրող մը վարկաղարկ ընելու էն դիւրին միջոցը կը նկատէին Դպրեվանքը հարուածել։ Ապարդիւն ճիգեր, բարեբաղդաբար։

Եթէ աչքի առջեւ բերենք այն համբերատար ուշադրութիւնը որ տրուեցաւ Զարխափանի լքեալ մենաստանը հաստատելու համար իր արդի ծաղկած վիճակին, որ մեր ապագայ բարձրագոյն աստիճան կղերին մասնաւորական զարգացման օրքանը եղած ըլլալու պատիւը պիտի վայելէ, Երուսաղէմի վանքին հետ համբեմատելու— թէեւ տարբեր պայմաններու տակ. եթէ յիշենք, միւսնոյն ատեն, այն տարտամ վերաբերումը զոր նախ եւ առաջ հանրութիւնը ունեցաւ նորահաստատ Դպրեվանքին նկատմամբ, ստիպմանաբար տաքնալով անոր վրայ եւ գնահատելի արդիւնքները տեսնելուն՝ հեռզհեռէ սերտիւ համակրելով անոր, կարելի է որ առանց դառնութեան ու առաց խղճահարութեան չդիտենք Դպրեվանքին դէմ ատեն ատեն ծայր տուող գրչի պայքարը։

Վաթսունամեայ կին մը, թերեւս ո՛չ իսկ գիտակ այս ամէնուն, ու միմիայն իր եկեղեցասիրական ղդացումէն դրդուած, մէկ ձեռքով բաւական կարեւոր գումար մը կը նուիրէ սա՛ այդ վանքին ու հաստատութեան, ինչ որ անուղղակօս նիւթական կերպով կրնայ հակակշռել անոր հասցնել ուզուած բարոյական վնասը։

Այս անանուն բարերարուհին կ'ուզենէ թիւը անոնց՝ որոնք առանց շատ յայտնուելու եւ հռչակուիլ ուզելու՝ մշտատեւ կերպով կը ստարեն Արմաշի, նորոգութիւններ, շինուածական յաւելումներ, եւ զանազան պէտքերու հայթայթումը ստանձնելով։ Դպրեվանքի խնամակալութեան, վանահայրութեան ու վերատեսչութեան համար իրական նշանակութիւն ունեցող խրախոյսներ են ասոնք, որոնց կրթնած՝ տարակոյս չիկայ թէ այդ երեքէն ո՛չ մէկը պիտի տկարանայ իր ստանձնած դերին ու աշխատութեան մէջ,—ինչպէս ալ ապացոյցը կուտան արդէն։

Դպրեվանքը մեր այն հաստատութիւններէն մէկն է, որ՝ հանրութեան նպաստովը պահպանուելով հանդերձ՝ չարունակ կոչում չըներ հանրութեան նպաստին. «Ինքն իր եղովը կը տապկուի,» ինչպէս կ'ըսեն ռուսկօրէն։ Իր հաւակրողները, իրեն սատարողները ունի, իր կանոնաւոր եկամուտներէն եւ ուխտագնացութեանց հասոյթներէն զատ, եւ երբեմն ալ իր պատահական բարերարները՝ որոնց մէջ իր նշանակելի տեղը պիտի ունենայ այսուհետեւ բարեպաշտուհի Տիկինը, որուն նուէրը ծանուցուեցաւ ու անունը ծածկուեցաւ։

Տ. Ս.

ՄԱՐԳՈՒԱՆԻ ՎԱՆՔԸ

Այս վանքը մեր կրթականին կրնայ օգտակար ըլլալ։ Թերեւս այս հարցումը առհասարակ մեր բոլոր վանքերուն համար կարելի է ընել։ Հին ժամանակէն ի վեր, մեր ներքին գաւառներու բոլոր վանքերն ալ՝ հաւատարիմ մնացած են իրենց նպատակին։ Վանատուր, հաց կերցնող օթեւաններ եւ ուխտավայրեր են ատոնք։ Բայլ մըն ալ դէպի աղօթաւորներու եւ հաւատաւորներու դրութիւնը. ահա պարզ եւ եթէ կ'ուզէք ամէնէն խեղճ վիճակը վանատուր վանքերուն։ Ինչպէս ամէն հաստատութիւն կրնայ ասոնցմէ ամենաւոր փոփոխութիւն մը կրել դէպ ի լաւը եւ կատարելագործուիլ, վանքերն ալ կրնային հանիլ այդ կատարելագործութեան՝ եթէ ըմբռնուէր փոփոխութեան պէտքը եւ կամ թէ՝ ըմբռնուած ատենն ալ ամբարտակ մը չքաշուէր այդ պէտքին հասկացողութեան առջեւ։ Պէտք չէ՛ կարծել որ վանք անուն տակ մեր ճանչցած հաստատութիւնները հաւասարապէս գրչի եւ գրքի օթեւաններ էին երբեմն եւ կամ դպրեվանքներ։ Ո՛չ. պէտք չէ՛ որ այսպէս կարծուի։ Այդ հաղարաւոր վանքերը, որոնք գրեթէ ամէնէն հիանալի դիրքերու վրայ հիմնուած են, ամբիծ ոլորտներու տակ, խնկաւէտ տափերու վրայ, ներշնչող եւ գեղեցիկ Հաւատարու ու պուրակներու քով, մեծվայելուչ անտառներուն խորը, շքեղապատուած բարեհամ, բիւրեղ աղբիւրներով եւ վէճտ վտակներով, այս վանքերը յատկացուած չէին ուղղակի գրական կեանքի մը ծնելու եւ սնուցանելու։ Ահեղ եւ քաջքնելի անկումի մը պիտի ըլլար առ. անկումը մեր մասնաւոր բարձրութիւններուն։ Եթէ ունեցանք վանքեր, որոնք իրենց հաստատութեան օրէն իսկ Դպրեվանքներ էին արդէն, բայց ասոնք այնքան քիչ էին որ չէին կրնար վանքի բնիկ նշանակութիւնը խախտել։ Իրաց այս վիճակը պատմական յայտնութիւն մըն է։ Հետեւաբար երբ հիմա տեսնենք կամ լսենք թէ մեր վանքերը քայքայուած են նիւթապէս կամ բարոյական անկումներով, շատ բան կորսնցուցած չենք ըլլար մեր մասնաւորական կեանքի տեսակէտով։ Միայն կրնանք խորհիլ թէ այս վանքերը կրնան մեր մասնաւոր կեանքը զարգացնելու միջոցներու ու միջավայրեր ըլլալ, պատրաստելով մեր եկեղեցականները, դաստիարակելով իրենց շրջակայ գիւղերը կամ քաղաքները՝ իրենց կարողութեան սահմանին մէջ։

Մարգուանի վանքը, ուրեմն, կրնա՞յ օգտակար ըլլալ։ Չենք գիտեր թէ, անցեալին մէջ բան մը եղած է այդ վանքը, բայց կը կարծենք թէ բան մը կրնայ ըլլալ հիմա, որովհետեւ ա՛յն պայմանները, որոնք վանատուր վանքերուն մէկ մասը դպրեվանքներ ըրին, այդ պայմաններուն մէջ է Մարգուանի վանքը։

Սեւ ծովու արեւմտեան ափերուն վրայ յարմարագոյն վանք մը չունինք։ Տրապիզոնի Ս. Փրկիչ վանքը թերեւս բանի մը ծառայէր։ Բայց Ս. Փրկիչը դատապարտուած է միալ ամուլ։ Մարգուանի վանքը, որ Փոքր–Ասիոյ վանքերուն մէջ ամենէն մօտիկն է Սեւ ծովու ափերուն, կրնայ կեդրոն մը ըլլալ իր շրջակայքին եկեղեցականներուն համար։

Բահանայական դասուն խնամոտ պատրաստութիւնը պէտք մը եւ կենսական պէտք մըն է մեր եկեղեցականներուն համար։ Ամէն վիճակ իր յարմարութիւններով պէտք է աշխատի այդ պէտքին մէկ մասը լրացնելու։ Անխոնջմութիւն է սպասել որ, զոր օրինակ Արմաշի կամ Երուսաղէմի վանքերը լուծեն այդ խնդիրը։ Մարգուանի վանքը կրնայ, ուրեմն, իր բաժինը ստանձնել իր մէջ եւ իր շրջակայքին համար։ Ես Ճանիկի գիւղերուն քահանաները Արմաշի Դպրեվանքը ղրկեցի՝ վարժութեան համար։ Մարգուանի վանքը պիտի ղրկի աւելի դիւրութեամբ, եթէ բան մը եղած ըլլար այդ վանքը։ Ամասիոյ Վիճակը ա՛ռողջ, Ճանիկի եւ Տրապիզոնի Վիճակները, բոլորովին պիտի օգտուէին Մարգուանի վանքէն։ Սեբաստիոյ Ս. Նշան վանքը նոյնպէս կրնայ կեդրոն մը ըլլալ իր բոլոր վանատուր վանքերուն մէջ եւ պէտք է որ ըլլայ, վասն զի կրթական անցեալը փայլուն, օգտակար վանք մը եղած է ատ եւ հիմա միւսնոյն օգտակար ծառայութիւնը աւելի եւս զգալի է։

Մարգուանի վանքին վրայ թերեւս ամէնէն շատ խօսուած է։ Մենք դեռ նոր ձեռնադրուած էինք եւ կրօնաթերթ Մասիսը կը խմբագրէինք, երբ խումբ մը ուսումնասէր երիտասարդներ դիս ուղեցին, Մարգուանի վանքը դպրեվանքի փոխելու համար, եւ ես չկրցայ երթալ։ Բայց երբ Սամսոն գացի, զգացի որ իրական պէտք մը կայ այդ կողմերը ուսման կեդրոնի մը։ Եւ եթէ մեայն Սամսոն, հաւանաբար գլխաւոր գործերէս մէկը պիտի ըլլար նոյն իսկ Սամսոնի մէջ ստեղծել այդ հաստատութիւնը։ Բայց անոնք բաղձանքներ միայն մնացին։ Հիմա կարեւոր պէտքի մը վրայ է խնդիրը, որուն նորէն արձագանք եղան Անցորդ եւ Հ. Հ. (տե՛ս Արեւելք, թիւ 5069 եւ 5082)։ Անցորդի գրածին ի՛նչ ի՛նչ թերագրիչ մասերուն, համակրելի Վարուհան պատասխանեց Արեւելքի մէջ (թիւ 5081) կամ հերքեց զանոնք, բայց չհերքեց Մարգուանի վանքին չուրջը յարուցուած խնդիրը, մա՛նաւանդ չեշտեց. «մենք ալ անկեղծօրէն կը փափաքինք որ յիշեալ վանքը հասարակ ուխտատեղի մը աւելի բարձր եւ միանգամայն օգտաշատ կրթ. հաստատութեան մը նախանձելի դիրքը գրաւէ»։

Փափաքելի ուրիշ բան մըն ալ կայ. այսինքն՝ ինչպէս որ քահանայական դասին խնամոտ պատրաստութիւնը իւրաքանչիւր Վիճակ իր մէջը եւ կամ քանի մը Վիճակներ հաւաքաբար իրենց մէջը պէտք է կարգադրեն՝ կեդրոն ընելով իրենց ամենէն յարմար վանքը, այսպէս ալ Մարգուանի վանքին վրայ դրուածները՝ Մարգուանցիք, աւելի ճիշդ, Ամասիոյ Վիճակը պէտք է նկատի առնէ։

Պոլսի թերթերուն մէջ այս խնդիրը յուզել օգուտ մը չունի։ Ոչ ոք այնչափ կը հետաքրքրուի այդ խնդրով, որչափ Ամասիոյ Վիճակայինները եւ քիչ մըն ալ անոնք, զոր օրինակ Տրապիզոնի եւ Ճանիկի Վիճակները, որոնք պիտի կրնան օգտուիլ Մարգուանի վանքէն։ Պոլսոյ թերթերուն մէջ այն ատեն նշանակութիւն կ'առնեն այս մասին գրուածները, երբոր խնդիրը լուծուած է, գործը կարգադրուած եւ ալ արդիւնքներն են որ կը խօսին։

Արդ, Մարգուանի վանքին խնդիրը իր մէջ պէտք է լուծուի եւ այս մասին գրուածներուն անոնք պէտք է մասնաւորապէս ուշադրութիւն դարձնեն, որոնք վանքին չրջակայքը պիտի կազմեն։

Առիթէն օգտուելով քանի մը թելադրութիւններ ալ կ'ուզենք ընել։

1. Անթերլիա Գոլէճը, կարելի չէ ուրանալ որ օգտակար եղած չըլլայ իր միջավայրին համար, ինչպէս և. Թ. Գոլէճ Այնթապի եւ Եփրատ Գոլէճն ալ Խարբերդի համար։ Բոլորովին տարբեր խնդիր մըն է սա թէ այս միսիոնարական հաստատութիւնները կրօնապէս ինչ դեր ունեցան իրենց կրթած ուսանողութեան եւ իրենց գտնուած միջավայրերուն վրայ։ Ստոյգ է որ այս երեք գոլէճներուն նպատակը զերծ չէ՛ր կրօնական չահագործութենէ, բայց այդ թունդ եւ վարպետորդի լարուած քարոզուած պէտք է ըլլայ։ Սակայն զատ բաւական լայն խրամ մըն ալ բացուած է արդէն բուն միսիոնարութեան եւ հայ բողոքականութեան միջեւ։ Այս ալ տարբեր խնդիր մըն է, որուն վրայ թերեւս առիթ պիտի ունենամ անդրադառնալու։ Երբ այս միսիոնարական խնդիրներէ մերկացունենք երեք գոլէճներու հայանքը, կ'ուզենանք կրթութեան եւ դաստիարակութեան տեսակէտով ծառայութիւն մը, զոր մատուցին Պորտի մշակները։ Մարգուան, ուրեմն, այս տեսակէտը ամուր պէտք է բռնէ՝ վանքի նոր կազմակերպութեան մէջ։

2. Մարգուանի վանքը կազմակերպելու ատեն իբր դպրեվանք՝ պէտք չէ՛ որ առողջ կրթութեան մը եւ ընտիր դաստիարակութեան մը յարացոյցը մոռցուի։ Մինչեւ հիմա վանական կրթութիւնը եւ դաստիակութիւնը՝ տգիտութեան, յետադիմութեան իմաստը առած է մեր մէջ գժբախտաբար. կամ ընդհակառակը, կրօնական կրթութեան տրուած է լատինական նշանակութիւն մը։ Այսպիսի սխալներ կ'ուղղուին միմիայն առողջ զարգացումով մը, զոր ծրագրելու համար պէտք է զգուշանալ ընծայարանի մը ամուր պատնէշներէն։ Անշուշտ լաւ կ'ըլլայ որդեգրել այնպիսի ծրագիր մը, որով հաւասարապէս պատրաստէ Մարգուանի վանքը, պիտի ըսէի դպրեվանքը դիմողները եւ ետքը մասնաւորապէս կրթել անոնք որ եկեղեցական կ'ուզեն ըլլալ։ Այսպէս ինքնին պիտի դարձեր կրօնական կրթութեան արեւմտեան նշանակութիւնը մեր մէջ եւ դպրեվանքի վերածուած վանքեր իրապէս բան մը պիտի ըլլային. այսինքն՝ աղբիւր մը առողջ կրթութեան եւ դաստիարակութեան։

3. Մասնաւոր մասնաւոր [illegible] համար՝ լաւ տարր մը կայ Ամասիոյ մէջ յանձին Տ. Երուանդ Վրդ.փ., որ իբր տեղացի ամէնէն յարմարութիւն ունի եւ կը բնակայ գործի սկսիլ։ Այդպիսի տարր մըն ալ Սըվազ ունի յանձին Տ. Սահակ Վրդ.փ։ Երկուքն ալ Արմաշի Դպրեվանքի մէջ կրթուած, կրնան կազմակերպել այդ կրթական գործը, եթէ ժողովուրդը թօթափէ իր պղատնական սիրոյ լուծը՝ այսպիսի լուրջ եւ գործունէութիւն պահանջող կրթական ձեռնարկներու հանդէպ։

4. Եթէ Ամասիոյ Առաջնորդը, Տ. Արիստակէս եպիսկոպոս բարեհաճի նկատի առնել սոյն փափաքը, որ պարբերաբար առիթ կուտայ Մարգուանի վանքին վրայ, խօսելու եւ բան մը ընելու այդ հատատութիւնը, իր Առաջնորդութիւնը իրապէս արդիւնաւորած պիտի ըլլայ այդ միակ գործով։ Առիթ մըն է սա որ ամէն Առաջնորդի չպատահիր եւ ամէն Առաջնորդ չի կրնար այդ գործը յաջողցնել։ Ամասիոյ Առաջնորդը թէ՛ ասով խորհունկ եւ ընդարձակ համակրութիւն մը պիտի վայելէ եւ թէ երախտագիտութեամբ պիտի յիշեն տայ իր անունը այդ յաջողուած ձեռնարկին հետ։

Եւ քանի որ վանք մը կայ, յարմարագոյն վանք մը, կայ փափաք ժողովրդեան մէջ, կայ վարդապետ մը, որ եթէ բարեհաճի կրնայ դպրեվանքը փոխեցնել հոն, ձեռնարկին դրական մասը մտնոգութիւն չի պատճառեր, եթէ նոյն իսկ Մարգուանի վանքը 500 ոսկիի տեղ 250 ոսկի տարեկան հատատ եկամուտ ունենայ. թո՛ղ որ կ'ըսուի թէ այդ վանքը հիմա 500 ոսկի կրնայ արդիւնաւորել ամէն տարի եւ այս գումարով կրնայ բան մը ըլլալ այդ վանքը։

ԲԱՐԴԷՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Ի՞ՆՉ Է ԳԱԶՊԷՆԸ

(ՎԵՐՋԻՆ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ)

Կ'արժէր չեշտել թէ Տիարպէքիրցի հեսաքրքիրին երկտող հարցումը՝ իր հաղուադէպ հանգամանքով՝ չակերտ մը բացաւ գաւառական առօրեայ թղթակցութիւններու չարքին մէջ, ցոյց տալով թէ տէրտէրի, տիրացուի ու թաղականի սովորական բանջոտած, բորբոսած իրադարձութիւններէն չա՛ս աւելի չահեկան դիտական նիւթեր չեն պակսիր, ուսումնասիրուելու արժանի։ Դիտական բոլորովին հում նիւթեր, իրենց ընկի իսկութեան մէջ անծանօթ մնացած, որչա՛փ կան, որոնց մասին այնքան բան մը չէ ըսուած որ՝ առաջին լսուելով մը չատ չփոթ ենթադրութիւնդրու միայն առարկայ կը դառնան։ Ո՞ւր կը մնար, հեռուէն հեռու, քանի մը խօսքով հասկացողութեան գալ այնպիսի մէկուն հետ, որ միջավայրին բերումով երբեք առիթ չէ՛ ունեցած անձնական զննութիւններ ալ միացնել լաւութիւնին։

Այս կարգի դիտական ասուլիսներ, սակայն, եթէ չարունակուին ու մանաւանդ աւելի լայնօրէն, այն ատեն ասուիման մը կրնան չենչուիլ այսպիսի թիւրիմացութիւններ, անգամ մըն ալ երեւան բերելով սա բացայայտ ճշմարտութիւնը թէ՝ բուսական կամ ուրիշ ո եւ է բնական երեւոյթներ, ամէն կլիմայի տակ միեւնոյն չեն կրնար համարուիլ, հետեւաբար, շատ հեղ բոլորովին անբաւական կը դառնայ եւ շատ ալ անիմաստ, մեր այն գրութիւնը, որով ամէն երեւոյթի դիտական ստոյգ բացատրութիւնը եւրոպական միեւնոյն աղբիւրներէն կը ստանանք անխորհիր։ Բայց պարագաներ կան՝ ուր զրքերը բան մը չեն կրնար ըսել մեզի, եւ այն ատեն, փոխանակ դիտական տարբեր նիւթերու համար յայտնուած կարծիքները մեր փնտռածին հետ չփոթելու եւ ասով աւելորդ ենթադրութիւններու տեղի տալու՝ լաւ կ'ըլլայ որ կամ անձամբ ստուգենք, խնդրոյ առարկայ նիւթն իսկ [illegible] ունենալով, եւ որ աւելի կարեւորն է, տեղին վրայ ականատես ըլլալով անոր նախնական բոլոր ձեւափոխութիւններուն, եւ կամ եթէ հեռաւորութիւնը ու միջոցները չեն ներեր, ստանալ ձեռնհասներու փորձառական զննութեանց արդիւնքին։

Այսպէս կը խորհինք գազպէնի խնդրոյն մասին ալ, որուն նկատմամբ եղած հարցումի մը պատասխանուեցաւ Արեւելքի մէջ, բժշկական յուսալից ուսանողի մը, Պ. Կ. Ալլահվէրտիի կողմէն։

Ստուգապէս գիտնալով որ գազպէնը բնիկ բերք մըն է, միայն Փոքր–Ասիոյ քանի մը գաւառներուն յատուկ, թէ այդ նիւթը իսկապէս անծանօթ է Պոլսոյ եւ արտահանմանի մէջ, աւելորդ չհամարեցինք ատենին մեր նկատումները պարզել, տեսնելով թէ հրապարակ նետուած հարցումը սիալ ու ենթադրական պատասխաններ միայն կը բերէ, որովհետեւ պատասխանողները երբեք մտքէ չանցընելով խնդրոյ նիւթ եղող գազպէնին անծանօթ հանգամանքը, անկասկած այս ու այն աղբիւրներուն դիմած էին, ինչ որ չպիտի բաւէր, քանի որ խնդիրը բոլորովին բնիկ բերքի մը չուրջը կը դառնար։ Այլապէս, դժուար չէր խորհիլ թէ հարցումը ընդլայնելով ու բացատրելով գիտական աշխարհին ներկայացուցած ըլլալնիս իսկ կը ցուցնէր թէ՝ նախապէս գաւառացիներու կողմէն ալ փորձուած այդպիսի փնտրտուքներ անգոհացուցիչ ելքի մը յանգած էին։

Այսպէս, կը տեսնենք որ Կ. Ալլահվէրտիի այս անգամուան պատասխանն ալ, թէեւ քիչ մը բարեփոխուած, դարձեալ ղերծ չէ հեռուէն դիտողի հարեւանցի դատումներէն, որոնցմով օտար դիտուններու կողմէն տարբեր նիւթերու համար յայտնուած կարծիքները ո՛ եւ է կերպով գազպէնին պատաշաճեցնել կը ձգտի, չեմ գիտեր ինչո՛ւ։ Նոյն իսկ Տ. Զ. որ գազպէնը քարաքոսին նմանցնելու չափ առաջ տարած էր իր սխալը, իրաւամբ խոստովանեցաւ թէ գիտական տեսակէտով գազպէնին բաղադրութիւնը ցարդ ճշդուած չէ,— ինչ որ Կ. Ալլահվէրտի չվարանեցաւ ծաղրել, մէջտեղ դնելով «կարծեցեալ գազպէնի» մը բաղադրութեան բացատրութիւնը, որուն արժէքը երեւան բերած էինք նախորդ յօդուածով։

Բայց վերջին անգամ մըն ալ պիտի փորձեմ հակացողութեան գալ ազնիւ յօդուածագրին հետ, խորհելով թէ կարծիքներու փոխանակութիւնն ամէն պարագայի մէջ կրնայ օգտակար ըլլալ։

Նախորդ (Արեւելք թ. 5061) բաւական բացատրութիւններ տուած էինք գազպէնի մասին, մանրամասնելով թէ ի՞նչպէս կը տեղայ, ի՞նչ կերպով կը հաւաքուի ու կը պատրաստուի եւ ի՞նչ բանի կը գործածուի գազպէնը, նոյնպէս իր բնական գոյները ու համը եւ յետոյ կրելիք փոխոխութիւնները ցոյց տուած էինք։ Ու բոլոր ասոնք՝ անոր համար որ՝ Տ. Զ. չյարուցնակէ կարծել թէ գազպէնը «քրոնաձեւ» հիւթ մը կամ քարաքոս (՞) մըն է, Կ. Ալլահվէրտի ալ «Փիշտանոցներու խայթուածքէն» կամ «ծառի ճեղքերէն» դուցացող կարգ մը խիժային նիւթերու հետ չչփոթէ այս ծանօթ անունը։

Պ. Կ. Ալլահվէրտի, այս անգամ (Արեւելք, թ. 5065) տարաբաշ ենթադրութիւններով իր նախկին կարծիքներուն վրայ ծանրանալէ յետոյ, ըստ սովորականին կը պարզէ կարգ մը քաղուածքներ ալ՝ որոնք իրենց առանձին կարեւորութիւնը կրնային ունենալ, բուն խնդիրէն բոլորովին անջատաբէն սակայն։

Գլխաւոր սխալը, որուն վրայ կը պնդէ նորէն, սա՛ է թէ «գազպէնը ծառի յօդուններուն ու ճիւղերուն մանաւոր ճեղքերէն կը հոսի, կամ միջատներու խայթուածքէն կը գոյանայ»։

Պ. Կ. Ալլահվէրտի թող դանձի ուշադիր լսել ինչ որ կը պատասխանենք հիմա։

Գաւառներու մէջ չկայ անանկի կամ ինքնին եւ կամ միջատներու խայթուածքով գազպէն արտադրէ։ Որոշ չէ՞ ըսածնիս։ Այս տեսակ ծառ չի գտնուիր այս կողմերը, ոչ մէկ տեղ, կը կրկնենք։ Եւ հետեւաբար, ըսած ենք ու կը յիշեցնենք միանգամ ընդ միշտ թէ՝ գազպէնը ծառերու ճեղքերէն կամ միջատներու խայթուածքովը չէ որ կը գոյանայ։

Իւրաքանչիւր ծառ իր արտաթորումն ունի, գաւառներու մէջ չատ ծանօթ։ Սաղորենին վիրաւորուելով կ'արտադրէ ծանօթ խէժը, նոյնպէս ծիրանին, խնձորենին, ուրիշ չատ մը պտղատու ծառեր եւ գազը։ Ասոնցմէ՝ ընկուզենին սակայն, փոխանակ խէժի, գորշ հեղուկ մը կը թորէ կեղեւին ճեղքերէն, որ հետզհետէ խայծդանի գոյն կ'առնէ եւ խիտ անաւորժ հոտ մը կ'ունենայ։ Հնամենի սալորենիները իրենց խուռեացած բունին կեղեւէն կը բուսցնեն նաեւ, սովորական խէժէն վար, տեսակ մը աբեթ, որ սկիզբները չատ կարծր կ'ըլլայ, բայց արեւնստական միջոցներով կը կակղնայ ու ճիշդ աբեթի տեղ կը գործածուի։ Իսկ անպտուղ ծառերէն չատերը, ինչպէս բարտի, ուռի եւ այլն, երկու տեսակ հիւթ ունին, որոնցմէ մէկը վիրաւորուելով ու միւսն ինքնին կը թորի. ցողունը վիրաւորուելով իր բուսային աւիշը դուրս կուտայ, որ օդին ու մակաբոյծներուն ազդեցութեամբ գարշահոտ հեղուկ մը կը դառնայ, իսկ ինքնին, իրենց տերեւներէն կ'արտադրեն տեսակ մը կաչուն հիւթ, բաւական դառնահամ, որ ոչ մէկ բանի կը գործածուի։ Եղածները ասոնք են, միւս բոլոր ծառերուն համար ալ ընդհանրապէս, որոնցմէ չատերը այս կարգի հիւթարտադրութիւնէ մը իսկ զուրկ են։ Կրնա՞ք ենթադրել թէ այս բոլոր արտաթորումները, իրեն այնպէս կը թուէր թէ անիւին իւրաքանչիւր թաւալումը վայրկեան մը կը տեւէր։ Սէն–Լազարի խանութներուն տուղանցումը կը դիտէր, յետոյ կարարանին բակը՝ երբ տեսաւ որ ուղեւոր մը, դրամ կը վճարէր կառապանին, անձկութեամբ փնտռեց իր ձեռնամուտակը։ Հապա քարտը եթէ կորսնցուցած ըլլար... ո՛չ, քառասուն ֆրանք ունէր, տասը ֆրանքնոց դրամներէ բաղկացած։ Բոլոր այս յուզումները տնաճութիւն կը պատճառէին իրեն։ Կը փափաքէր իր երեւակայութիւնը սեւեռել իր սիրահարին վրայ—իր սիրահարին... որովհետեւ անոր սիրուհին ըլլալու կ'երթար։—Պուրժի իր բարեկամուհիներուն ձայնը որքա՞ն արհամարհական կ'ըլլար ատենօք, երբ պատիւը վտանգուած կիներու վրայ խօսած ատենին կ'արտասանէին այդ վանկերը,—Ցեւոյ, ջղային յուզումն ա՛լ աւելի զօրաւոր էր։ «Բաւ է որ չկռանէ թէ ո՛րքան սուղ նստած է ինծի։ Ա՛հ, երանի թէ իմ վեհերտ երկիւղներս չխանգարեն անոր երջանկութիւնը։»

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (23)

ԲՕԼ ՊՈՒՐԹԻՔ

ՍԻՐԱՅԻՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

Դ

ԱՌԱՋԻՆ ԺԱՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

—«Ա՛հ» կ'ըսէր ինքնիրեն։ «Դէշ կերպով կը սիրեմ զայն։ Միթէ ինծի քաղցր թուելու չէրե՞ն այս տառապանքները, քանի որ անո՛ր համար կը տառապիմ...։» Այսպէս կը խորհէր ճաշած պահուն, մութ գոյն չրջագգեստ մը ու կօշիկները հագած—այդ կօշիկները՝ որոնցմով պիտի քալէր քիչ յետոյ—կարճ միջոցի մը մէջ, որովհետեւ պատին վրայ կախուած ժամացոյցը ցոյց կուտար կէս օրը երեսունչինգ անցած։ Սթոքոլմ փողոցը պիտի երթար քիչ յետոյ, զոր անունով իսկ չէր ճանչնար՝ իր բարեկամին տունը ընդունելէ առաջ... Ո՞ւր կը գտնուէր... ինչ երեւոյթ ունէր տունը... Այդ միակ գաղափարին ի յուշ, իրեն այնպէս կը թուէր թէ երակները արբշռեցուցիչ ու հրակէզ հեղուկ մը կը հոսեցնէին։ Իրեն համար տանջանք մըն էր ճաշի սեղանին առջեւ գտնուիլը, իսկ գալով ուտելուն, չէր կրնար բան մը դնել բերանը։ Այնպէս կը թուէր թէ կոկորդը այնքան սեղմուած էր որ նոյն իսկ հացի կտոր մը հնկէ չպիտի անցնէր։ Փոքրիկ Հանրի իր հօրը հետ կը խօսակցէր, եւ որովհետեւ տղուն մէկ քանի հարցումներուն չէր պատասխանած մանկամարդ կինը, Ալիքէտ հարցուց.

«—Ի՞նչ արտասովոր կերպարանք մը առած ես այսօր, անհանգի՞ստ ես մի՞թէ։»

—«Ե՞ս», պատասխանեց Էլէն, «բայց չատ ուրախ զուարթ եմ,» ու սկսաւ ծիծաղիլ եւ բարձրաձայն խօսիլ։—«Մի՞թէ կը կասկածի՞ս,» հարցուց մտովի. «Բայց ինչ փոյթ։»

—«Ի՞նչ պիտի ընես կէսօրէն յետոյ,» հարցուց Ալիքէտ մեքենաբար։

—«Մարի՛կ, հետերնիդ պիտի տանի՞ զիս,» ըսաւ Հանրի։

—«Ո՛չ, սիրունիկս,» պատասխանեց Էլէն, խուսափելու համար իր ամուսնին պատասխանելէ. «Շան գ'Էլիզէ պիտի երթաս եւ ես, Թերեւս, ողջունեմ քեզ, անկէ անցած միջոցիս.—Օդը գեղեցիկ չէ՞ մի՞թէ այսօր,» շարունակեց մանկամարդ կինը, որ առաւօտնէ ի վեր երկինքը ու սալայատակները դիտած էր անհամբեր մտահանջութեամբ... ու Ալիքէտի հատատական պատասխանին վրայ. «Կրնաս դուն կառք նստիլ, ես հետիոտն պիտի երթամ եւ տակա՛ ազէկ պիտի գայ ինծի,» ըսաւ Էլէն։ Դոց կառք մը վարձած էին ամառկանով, զոր փոխն ի փոխ կը գործածէին երկուքն ալ, Ալիքէտ իր գործի երթեւեկներուն, իսկ Էլէն իր այցելութեանց համար։

—«Վերջապէ՛ս...» հառաչեց մանկամարդ կինը, երբ առանձին մնաց փոքր սրահին մէջ, Ալիքէտ իր գրասենեակը մեկնած, իսկ Հանրի պատրաստուած էր մնալ ամուլ։ Մարգուանի վանքը, ուրեմն, կրնա՞յ օգտակար ըլլալ։ Չենք գիտեր թէ, անցեալին մէջ բան մը եղած է այդ վանքը, բայց կը կարծենք թէ բան մը կրնայ ըլլալ հիմա, որովհետեւ ա՛յն պայմանները, որոնք վանատուր վանքերուն մէկ մասը դպրեվանքներ ըրին, այդ պայմաններուն մէջ է Մարգուանի վանքը։

Սեւ ծովու արեւմտեան ափերուն վրայ յարմարագոյն վանք մը չունինք։ Տրապիզոնի Ս. Փրկիչ վանքը թերեւս բանի մը ծառայէր։ Բայց Ս. Փրկիչը դատապարտուած է միալ ամուլ։ Մարգուանի վանքը, ուրեմն, կրնա՞յ օգտակար ըլլալ։ Թերեւս այս հարցումը առհասարակ մեր բոլոր վանքերուն համար կարելի է ընել։ Հին ժամանակէն ի վեր, մեր ներքին գաւառներու բոլոր վանքերն ալ՝ հաւատարիմ մնացած են իրենց նպատակին։ Վանատուր, հաց կերցնող օթեւաններ եւ ուխտավայրեր են ատոնք։ Բայլ մըն ալ դէպի աղօթաւորներու եւ հաւատաւորներու դրութիւնը. ահա պարզ եւ եթէ կ'ուզէք ամէն

որոնց վրայ խօսեցանք, գաղպէնի կը վերծուին, փոթորիկներուն միջոցաւ օդին մէջ բարձրանալով, ու յետոյ վար կը տեղան տարբեր հեղուկի մը ձեւով։ Փաստերն ու բացատրութիւնները կը պակսին այս մասին ալ։ Ու ձեր պնդածն ալ ուրիշ բան է, ինքնին ալ աւելի արտառոց։ Ուրեմն հովը ուրկէ՞, որ ծառերէն մերկացուց գաղպէնի կաթիլները եւ օդին մէջ բարձրացնելէ յետոյ վար տեղացուց, ինչպէս կը գրէք։ Լաւ, բայց վճռելէ առաջ չստուգէ՞ք թէ իրօք գոյութիւն ունի՞ այդպիսի «գաղպէնի ծառ» մը, դուք որ գաւառներու համար իսկ գաւառացիէ մը աւելի աներկբայ ենթադրութիւններ կ'ընէք։ Այս կէտը կրնաք հարցնել նորէն ձեր ծանօթ գաւառացիներուն, որոնց անհատական կարծիքն ալ հաղորդած էիք ձեր վերջին յօդուածով. կրնաք անունը հարցնել՝ գաղպէն արտադրող այդ երեւակայական ծառերուն։

Մենք խնդիրը ընդլայնելով ու բացատրելով ներկայացուցած էինք ձեռնհասներու քննութեան, չէ՞ թէ խիժակրպ ծանօթ մարմիններու, ռեմիներու եւ manneի տեսակներուն վրայ նիւթէն դուրս, դասական քաղուածներ ու կրկնուած բացատրութիւններ լսելու համար, հապա մասնաւորապէս հասկնալու թէ՝ բուն գաղպէնը ինչ նիւթերով եւ ինչպէս կը դոյանայ։

Ասոր համար միա՛կ ու գործնական միջոցն էր՝ ձեռք բերել մաս մը այդ նիւթէն, ու զայն տարրալուծել։ Ու մենք ալ, այդ աշխատութիւնն աւելի արդիւնաւորելու համար, մանրամասն բացատրութիւններ տուած էինք գաղպէնի մասին, ծանօթացնելով անոր ամէնէն նախնական վիճակը եւ ետքի բոլոր ձեւափոխութիւնները։

Պ. Ալլանվէրտի՛, գիտնալու էք թէ խնդիրը չքննուած, չտարրալուծուած նիւթի մը վրայ է, որուն վրայ Տոքթ. Օ'Որքի յայտնած կարծիքն իսկ ձեր պնդածին պատշաճցուցած էք։ Տոքթ. Օ'Որք, manneները եօթը մասերու բաժնելով առաջին տեսակի վրայ խօսած ատեն՝ երբե՛ք չըսեր թէ այդ տեսակը ծառերէն կ'արտադրուի, թէ «ծառերու ճեղքերէն կը թորի», անիկա գաղպէնի անգոյ ծառեր չէ՛ երեւակայած, գէթ մեր գաւառներուն համար։ Գիտուն բժիշկին տեսութիւնը ո՛րքան յստակ է՝ նո՛յնքան ալ ճիշդ։ Մե՛նք ալ տեսած ենք թէ՝ «երբեմն հիւսիսային սաստիկ հովեր կը ծագին, յուլիսէն օգոստոս ամիսներուն մէջ, որոնք Արդնիի եւ չրջակայ անտառներու մէջի գտնուած գաղպէնները մինչեւ Տիարպէքիր եւ անկէ ալ վար մինչեւ Ճէզիրէ ու Բաս-էլ-Այնի կողմերը կը քշեն»։ Ասիկա ամէն գաւառներու համար յաճախադէպ բաներ են։ Ամիսն տաքերուն, օդին ամենէն հանդարտ եղած միջոցին, գաղպէնը տեղալով անտառային ծառերը կ'օծէ հեղուկ խաւով մը, որ քիչ քիչ կը ցամքի, եւ [illegible] մէջ պատահական փոթորիկներով կրնայ տեղափոխուիլ չատ հեռու տեղեր իսկ։ Այս կէտն ինչո՞ւ պակ կը հասկնաք, կամ այնպէս կը ձեւացնէք։ Սոսկ հեռուէն հեռու կ'ապացուցեր ձեր թիւրիմացութիւնը պաշտպանելու համար, ներելի՞ էր այդպէս ընել։— Ասիկա եւս ապացուցանելէ յետոյ աւելորդ է ըսել թէ յիշեալ բժիշկին քննած միւս տեսակները տարբեր տեղերու կը պատկանին, քանի որ ինքն ալ այնպէս կը ցուցնէ, ու միւս կողմէն, ինչպէս ըսինք «գաղպէնի ծառ» չկայ մեր տեղերը։

Եթէ այդպիսի ծառեր գոյութիւն ունենային, որոնց վրայէն գաղպէն ծորէր, այն ատեն ինչ պէտք կը մնայ հրապարակային հարցումի։ Խնդիրն ինքնին բացատրուած չէ՞ը ըլլար արդեն. ամենէն անտեղեակ մէկը իսկ գաղպէն արտադրող ծառեր տեսնելով չէ՞ը կրնար հետեւցնել թէ ատոնց կաթիլները հովին ազդեցութեամբ օդին մէջ կը բարձրանան եւ յետոյ հեռացեալ կ'իջնեն։

Սակայն խնդիրը բոլորովին տարբեր էր ու Տիարպէքիրցի հետաքրքիրին հարցումը, զոր մենք ընդլայնցնելու ու բացատրեցինք՝ թիւրիմացութիւններու առոյգն առնելու համար, ենթադրուածէն աւելի քննելի կողմեր ունէր։ Դուք, Պ. Ալլանվէրտի, փոխանակ առանց չտատրամի վերլուծելու հարցին պայմանները կամ սպասելու ուրիշներու կարծիքին, դիւրին միջոց մը, բաց դուռ մը գտած կը համարիք, գաղպէնի ծառեր երեւակայելով մդոններով հեռու այն վայրերուն մէջ, ուր մենք անձամբ իսկ այդպիսի բաներ չենք գտած։

Երբ անտեղեակ գաւառացի մը եկէր վէճեր արձակելու, միայն Պոլսոյ մէջավայրին յատուկ գիտական այսպիսի նոր պարագայի մը համար, առանց ճշգրիտ ծանօթութեանց սպասելու,— դուք ինչ պիտի ըսէիք իրեն։

Բայց ինչ որ է, գէթ պատճառ եղաք որ քիչ մը աւելի մանրամասն բացատրութիւններ տրուին, որոնցմով ամէն թիւրիմացութիւն ջնջուած կ'ըլլայ այլ եւս, ինչ որ անհամեմատ դիւրութիւն պիտի ընծայէ կատարուելիք լուրջ ուսումնասիրութիւններուն, որոնց կը սպասենք ամենքս ալ։ Ու կ'ենթադրենք թէ Պ. Կ. Ալլանվէրտի ալ միեւնոյն համբերութիւնը կրնայ ունենալ, քանի որ վերջնապէս ապացուցուեցաւ թէ «տ՛է քրտինքի ձեւով», ոչ ալ միջատներու խայթուածքէն կամ մասնաւոր ձեղքերէն գաղպէն արտադրող ծառեր չկան. նոյնպէս թէ՝ գաղպէնը քարաքսս ,քարի մասուռ չէ»։

Ու եթէ ներելի ըլլայ, տարիներով խնդրոյն բոլոր հանգամանքները տեղին վրայ քննելէ յետոյ, մեր հարցումին հետ անձնական կարծիք մը ալ ներկայացնել, սա պիտի ըսէինք թէ ամենէն աւելի բանհամար ու հանանական է որ ծառիկներու հիւքն or pus ork օդին մէջ կը բարձրանայ հովին հպումներովն ու հոն կը խառնայ, միեւնոյն ատեն՝ մթնոլորտին խաւերուն մէջ միաս անպակաս եղող բնական խսնաւութեան ազդեցութեամբը տարբեր բաղադրութեան մը կը վերածուի (*) ու կը գոյանայ գազպէնը, որ կաթիլներու ձեւով վար կը տեղայ հեսգնեֆ։

Ասիկա վարկած մըն է, զոր տարբեր անձնական փորձերով կազմած ենք, տեղին վրայ ականատես ըլլալով գաղպէնի բոլոր երեւոյթներուն. ու հիմա սոսկ իբրեւ թեւաղրութիւն մը կը ներկայացնենք հետաքրքիր գիտասէրներուն։ Մեզի՝ ին ու գաղպէնին բաղադրակցութիւն չունի մեր նմանութիւնները կրնան ծնցնել այս պիսի կարծիքներ, ցուցնելով թէ՝ մեզմէն խորհրդաւոր գործունէութիւնը, որ հիմնեալն ու վերջնապէս բացատրուած չէ՞ դեռ, կրնայ ըլլալ որ իսկապէս միեւնոյն գաղտնիքը ունենայ սա՛ միւս բնական երեւոյթին հետ, որուն արդիւնքն է գաղպէնը։— Սպասե՛նք։

Տիարպէքիր ԼԵՒՈՆ ՍՐԱՊԵԱՆ

(*). — Այս գրութեան մէկ արհեստական ձեւովն է որ գաւառներու մէջ պարզ ցորենէն միայն, առանց ուրիշ նիւթի մը խառնելու, կը պատրաստեն ածիկը, խիստ քաղցր ու մասնաւոր ախորժելի համ մը ունենցող մնունդ մը։ Ասոր համար, ցորենը կը դնեն խոնաւ տեղ մը պարկի մէջ լեցուած. քանի մը օրէն կը ձլին հատիկները, զորս կ'աղան եւ այդ ալիւրով կը չթնին չաքարահամ ածիկը, որու մասին պիտի գրենք ուրիշ ատեն։

Արտաքին Լուրեր

ԼՈՐՏ ՍՈԼԶՊԷՐԻ

Անակնկալ վերադարձ. — Բաղդատական ուղեւորութիւն.— Բորթուկալի ափրիկեան սացուածքները.— Վերջին լուրը։

Լոնտոն, 12 Նոյեմ.—Ասկէ առաջ երբ Լորտ Սոլզպէրի ցամաքային Եւրոպա ուղեւորելցաւ, լրագիրները ծանուցին թէ մեծանուն պետական մարդը քանի մը ամիս Ֆրանսայի հարաւային եղերքները պիտի մնայ եւ թէ յունուարի սկիզբները միայն Անգլիա պիտի դառնայ։ Այսօր կը ծանուցուի թէ նախորդ նախարարապետը, այս առտու, Պոլիէօյէն ճամբայ ելած է եւ վաղը Լոնտոն կը ժամանէ։ Ամէն կողմէ կը հարցուի թէ ինչ է այդ հապճեպ վերադարձին պատճառը։ Լորտ Սոլզպէրի բաւական օգտուած իր վայելած հանգիստէն եւ անշուշտ ներկայ եղանակին Անգլիոյ մշուշապատ օդէն նախամեծար է Ֆրանսայի հարաւային եղերքը։ Ուրեմն պէտք չէ զարմանք պատճառեն Լորտ Սոլզպէրիի վերադարձին առիթ ելած զրոյցները։ Աւասիկ ատոնցմէ ամէնէն չտեսկանը որ վերապահութեամբ կը հաղորդուի։ Լորտ Սոլզպէրի երբ նախարարապետութենէ հրաժարեցաւ, որոշուեցաւ որ Անգլիոյ արտաքին գործերուն համար կառավարութեան տրամադրութեանը տակ գտնուի՝ իբրեւ խորհրդական։ Արդ, այս իրիկուն կ'ըսուի թէ նախարարապետ Պ. Պալֆուր ստիպողական հեռագիրներ ուղղեր է Լորտ Սոլզպէրիի, ըսելով թէ այս միջոցիս անոր ներկայութիւնը չատ օգտակար պիտի ըլլայ Անգլիոյ մէջ։ Վիլհէլմ կայսրը հոս է, Բորթուկալի թագաւորը յառաջիկայ չաբթու պիտի ժամանէ եւ անկարելի է հաւատալ, ինչ որ ալ ըսուի, թէ երկու վեհապետները միայն օգնորս վիճակին վրայ խօսելու համար Անգլիա կուգան։ Լորտ Սոլզպէրի որ, իրաւ է թէ, քիչ ատենէն Անգլիա վերադառնալու կը պատրաստուէր, ուրեմն իր վերադարձը փութացուցած է, որպէս զի Պ. Պալֆուրի, եւ չատ կարելի է Գերմանիոյ կայսեր հետ, ամէն պարագայի մէջ վեհապետներուն մեկնումէն առաջ, խորհրդակցի կարեւոր խնդիրներու, մանաւանդ Բորթուկալի ափրիկեան սացուածքներուն նկատմամբ։ Վիլհէլմ կայսրը չաբթի օրը պիտի մեկնի Սանտրինկէնէն, բայց տակաւին քանի մը օր Անգլիա պիտի մնայ Լորտ Լընսդալի դղեակին մէջ։ Բորթուկալի թագաւորը երկուշաբթի պիտի ժամանէ, երբ Գերմանիոյ կայսրը տակաւին Լոնտոնի մէջ պիտի գտնուի։ Վաղը յայտնի պիտի ըլլայ Լորտ Սոլզպէրիի վերադարձին լուրը։

Լոնտոն, 13 Նոյեմ.—Իրաւցի ակումներէ առնուած լուրերու նայելով, Լորտ Սոլզպէրի Պոլիէօյէն ճամբայ չէ ելած եւ դեռ ժամանակ մը հոն պիտի մնայ։ Սքանսարս, որ Լորտ Սոլզպէրիի Անգլիա ժամանումը ծանուցած էր, հիմա կ'ուզէ իր լուրը, ըսելով որ նախորդ նախարարապետը ամէնէն քիչը տակաւին չաթաթ մը Ֆրանսայի հարաւային կողմը պիտի մնայ, բայց Լորտ Ռիչիէմ Սէսիլ, Լորտ Սոլզպէրիի որդին, ընտանիքով, երէկ, Պոլիէօյէն ճամբայ ելեր է։ Իրաւցի ակումներու մէջ կ'ըսուի նաեւ թէ նոյն իսկ եթէ Անգլիա, Գերմանիա ու Բորթուկալ դաշնադրութիւն մը կամ պայմանագրութիւն մը կնքելու ըլլան, չատ հաւանական չէ թէ Լորտ Լանսդաուն որ Անգլիոյ ամէնէն կարող անձնաւորութիւններէն մէկն է, պէտք զգացած ըլլայ Լորտ Սոլզպէրիի միջամտութեանը։ Շատ տեղեր տրուած հերքումը չփարատեց այն կարծիքը թէ Պ. Պալֆուր Լորտ Սոլզպէրիի կարծիքը ուզած է Գերմանիոյ կայսեր կարգ մը առաջարկութիւններուն վրայ։ Լսողներ ալ կան թէ Լորտ Սոլզպէրի արդարեւ նախ մտադիր է եղեր Լոնտոն գալ, բայց յետոյ ետ կեցեր է, չդրգռելու անգլիական ժողովրդին հետաքրքրութիւնը, որ բոլորովին հակառակ է Գերմանիոյ հետ կատարուելիք ամէն տեսակ բանակցութեանց։ Ծարածուած զրոյցի մը նայելով, նախորդ նախարարապետին որդին Լորտ Սէսիլ կարդ մը խնդիրներու մասին իր հօրը կարծիքները պիտի հաղորդէ Պ. Պալֆուրի։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Ռուսիա եւ Աֆղանիստան. — Նախկին դեսպանի մը անգամնայանութիւնը։

Լոնտոն, 13 Նոյեմ.—Այս իրիկուն Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ Սըր Զարլս Տիլք, հարցուց Հնդկաստանի նախարարին թէ տեղեկութիւն առած է հաստատուղայն լուրը թէ Աֆղանիստանի Էմիրը, Սեպտ. 5ին, Թորնուրդի մը մէջ կարգացնել տուած ըլլայ ռուս կառավարութեան կողմէ ուղղակի իրեն եղած զեկոյց մը եւ կամ թէ Աֆղանեան Թուրքէստանի կուսակալը ռուսական Թուրքէստանի դրացի նահանգին կուսակալէն պատգամագիր մը ստացած ըլլայ։ Ամու–Տարիա գետին երկու եզերքներուն վրայ առեւտրական ուղղակի յարաբերութիւններ հաստատելու մասին։ Հնդկաստանի նախարար Լորտ Ճորճ Համիլթըն պատասխանեց թէ այդ կարգի զեկոյցներու վրայ տեղեկութիւն չունի։

—Երեսփոխան մը հարցուց թէ կառավարութեան հաւանութեամբ էն է որ Վիէնայի անգլիական նախկին դեսպան Սըր Հորաս Ռըմպոլտ, յիշատակներ հրատարակած է, ուր կան մտերմական խօսակցութիւններ զանազան խնդիրներու վրայ՝ որոնք կը վերաբերին իր պաշտօնավարած երկիրներուն։ Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Ֆրանպորն պատասխանեց թէ Սըր Հորաս Ռըմպոլտ բրիտանական կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրած չէ։ Կ'երեւայ թէ այդ արտօնութեան հարկ չկայ հինցած խնդիրներու համար՝ որոնք անձնական գործերու կը վերաբերին եւ արդէն ծանօթ են հանրութեան։ Ատոր հակառակ այդ տեսակ հրատարակութիւն մը չատ պախարակելի պիտի ըլլար, եթէ նոր դէպքերու վերաբերէր՝ որոնց տեղեակ է տեղինակը իր պաշտօնին բերմամբ։ Խորհրդականը յարեց թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը խորհրդակցութիւն կը կատարէ դիտնալու համար թէ մինչ հարկ է միջ ցներ ձեռք առնել՝ որոշակի սահմանելու թէ ինչ է իր կարծիքը այդ անգաղտնապահութեանց նկատմամբ։

ՄԱՐՈՔ

Գենիտեր ցեղը.—Թէքուանի կացութիւնը Օպլոթիւնները.—Նոր գիակոն յանձնարակները.— Զափազանցութիւններ.— Մարոքի բանակին ընդհանուր հրամանատարը։

Մասրիս, 13 Նոյեմ. — Սէլութայէն կը հեռագրեն թէ Թէթուանէն առնուած լուրերու նայելով, կացութիւնը չատ անպատաստ է այդ նաւահանդիստին մէջ։ Պենիտէր ցեղը խնդրած էր կուսակալէն ազատ արձակել կարգ մը տեղացիներ, որոնց մէջ կայ անգլիական հպատակի մը սանմիլիա։ [illegible] տասնան չստանալով սպառնական ընթացքի մը հետեւեցան։ Վաճառականները զգուշական միջոցներ ձեռք առին։ Պենիտէրներուն եւ Թէթուանի բնակիչներուն միջեւ կռիւներ տեղի ունեցան։ Վերջինները ետ քաշուեցան, վասն զի իրենց հակառակորդները աւելի բազմաթիւ էին։ Սէլութայի ընդհանուր հրամանատարը Թէթուան զրկեց սպանիական երկու չոգենաւեր, որոնք Ալմէրիա հրաւանդանին բացերը անգլիական չորս յանձնորակներու հանդիպեցան որոնք միեւնոյն ուղղութեամբ կ'երթային։ Թէթուանէն կէս ժամ հեռու Սամոա անուն տեղն ալ Պենիտէրներ կան։ Մարոքիի լրագիրները չատ անպատաստ գոյնով մը կը ներկայացնեն Թէթուանի կացութիւնը, մանաւանդ հոն գտնուող Եւրոպացիներուն նկատմամբ։

—Թէթուան քաղաքը Թանճերի հարաւային արեւելեան կողմն է 49 քիլոմէթրը հեռուն։ Բաղաքը որ լաւ ամրացուած է, եւ միջնաբերդ մըն ալ ունի, բարձր պարիսպներով շրջապատուած է։ Նաւահանգիստը մէկ քիլոմէթր հեռու է քաղաքէն։

Թանճեր.—Մարոքի կառավարութեան շոգենաւը ռազմամթերքներով եւ ուսելիքներով ճամբայ ելաւ Թէթուանի կուսակալին համար։ Կուսակալը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է Պենիտէրներու դէմ։

Ճիբրալթար.—Անգլիական երեք յածանորակներ, այսօր, ճամբայ ելան դէպի Թէթուանի ջուրերը։

Մասրիս.—Սպանիոյ կառավարութիւնը պաշտօնական տեղեկութիւն առաւ թէ մասնաւոր հեռագիրները կը չափազանցեն Թէթուանի կացութեան համար ըսուածները։

Լոնտոն.—Սկովտիացի Սըր Հերրի Մաք Լէն որ Մարոքի բանակին ընդհանուր հրամանատարն է, այսօր Լոնտոնէն ճամբայ ելաւ դէպի Թանճէր։

ԱՄՍՏԵՐԻԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Ֆրանց Եոսէֆ կայսր.— Երեսփ. ժողովին մէջ.— Նախարարապետը ու ընդդիմադիրները.— Հեները։

Վիէննա, 13 Նոյեմ. — Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը, Շեօնպրունի եւ Վիէննայի մէջտեղը բաց կառքով կատարած պտոյտի մը հետեւանքով մրսեցաւ եւ հիմա յօդացաւ կը տառապի։ Թէեւ ունկնդրութիւնները դադրեցուց, սակայն կառքով կը պտոյտ։ Բժիշկները բնաւ մտահոգութիւն չեն յայտներ։

— Երեսփ. ժողովին մէջ չեհ ու գերման երկու կուսակցութեանց ատենաբանները, երէկուան նիստին մէջ, պատասխանեցին նախարարապետ Պ. Ֆոն Բէքպերի յայտարարութեանց։ Նիստին մէջ չեհական մասն էր երիտասարդ–Զեհերու պետ Պ. Հէրոլտի մէկ լանսխօսութիւնը, որ բացարձակապէս մերժեց Պ. Ֆոն Բէքպերի յայտարարութիւնները, ըսելով որ գործ կը պահանջէ եւ ոչ թէ գեղեցիկ խօսքեր։ Պ. Հէրոլտ դէպ առ դէպ կէտ վեր առաւ վերջերս ներկայացուցած լեզուներու ծրագրին անիրաւութիւնը. յետոյ եղրակացուց թէ այդ ծրագիրը ոչ թէ Զեհերուն համար կացութիւնը կը բարւոքէ, այլ ընդհակառակը կը ծանրացնէ։ Պ. Հէրոլտ, յայտարարեց թէ Զեհերը երբեք եւ օր ու է պայմանով պիտի չհաւանին գերմաններէն իրենց պետական լեզու ընդունել, նոյն իսկ Պ. Ֆոն Բէքպերի սեղմումներով։ Պ. Հէրոլտ ծանոյց թէ Զեհերը պիտի յարատեւեն իրենց անհաշտ ընթացքին մէջ որքան ատեն որ չստանան գրական զոհացումի մը ակնկալութիւնը։ Ատենաբանը, սակայն, կ'երեւայ թէ նոր բանակցութեանց համար բաց դուռ մը ձգեց, երբ ըսաւ որ Զեհերը կատարելապէս պատրաստ էին կացութեան բարւոքում մը առաջ բերել, եթէ նախարարութիւնը կարելի ընէր այդ բանը։

Վիէննա, 14 Նոյեմ.— Աւստրիական Խորհրդարանին մէջ իրերը այ աւելի զէշ կերպարանք մը կ'առնեն։ Երէկ, ծեծկռտուք ու հարուածներ տեղի ունեցան։ Կէս դառնագին բառերու փոխանակութիւնէն յետոյ, գերման երեսփոխան Պ. Գրէսսլի եւ չեհ երեսփոխան Պ. Սէհնալի միջեւ, վիճաբանութիւնը սաստկացաւ, եւ այս վերջինը «խող» անուանեց իր հակառակորդը։ Մէկ ակնարկի մէջ, Պ. Սէհնալ շրջապատուեցաւ հանգերման կուսակցութեան անդամներուն կողմէ, որոնց գերդոմը իր գաղթականէն հասաւ։ Զեհները զայրոյթով բողոքեցին իրենց պաշտօնակցին նկատմամբ եղած վարմունքին համար եւ գոչեցին, «Թող չպիտի տանք որ ձեռ առնէք»։ Զեհ երեսփոխանները միշտ պատրաստ էին գերման երեսփոխաններուն վրայ յարձակելու, սակայն Խորհրդարանին պաշտօնատարները եւ բարապանները յաջողեցան առաջը առնելու։ Նոր գայթակղութեան մը, անանցանելի պատնէշ մը ձեւացնելով երկու կուսակցութեանց միջեւ։ Նիստին ներկայ գտնուող բուռն բազմութիւնն ալ երբեմն կը ծափահարէր, երբեմն կը պախարակէր։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Մահապին սակացոյցը. — Խորհրդարանին վիճաբանութիւնները.—Օրակարգը.—Աջակցոդմին յարդանակը։

Պերլին, 12 Նոյեմ. — (Թղմամի հեռագիր).—Բերանիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, այսօր, վերտաին ձեռք առնուեցաւ մաքսային սակացոյցի ծրագրին 8րդ յօդուածին վիճաբանութիւնը։ Այդ յօդուածը կը պատկանի իբրեւ փոխարինութիւն ըլլալիք յաբեղանական մաքսերու արտադրութիւններուն վրայ այն պետութեանց, որոնք գերման նաւերուն եւ գերման արտածումներուն համար միւս ազգերէն նուազ նպաստաւոր պայմաններ կը գործադրեն։ Ընկերվարականները եւ չատ ուրիշ արտատականներ կ'ընդդիմանան ծրագրին յանձնաժողովին առաջարկութեան, որ է օտար արտադրութիւնները հեթարկել այն մաքսերու եւ կանոններուն, որոնք կը ծանրանան գերմանական ապրանքներու վրայ այն երկիրներուն մէջ, ուրկէ մրեւնոյն տեսակ ապրանքներ կը բերուին Գերմանիա։ Ազգայնական — ազատական կուսակցութենէն Պ. Գէսմէր այժ տուաւ այդ առաջարկութեան, ըսելով որ Գերմանիա անցեալին մէջ թոյլ տուած է միւս ազգերուն արդելքներ դներ իր վաճառականութեան առեւ, առանց փոխադարձ մէրոցներու դիմելու։ Օրինակի համար ամերիկեան սէնտիքանները Մ. Նահանգաց մաքսային սակացոյցը կը գործադրեն՝ Գերմանիոյ վաճառականութեան նուազ նպաստաւոր միտքով մը։ Զատաւոր արտատական Պ. Կոթայն բսաւ թէ Պ. Գէսմէրի յայտարարութիւնները բնաւ չեն յարմարիր ներքին գործոց նախարար Բոզատովսքի կոմսին երէկ ամերիկեան դեսպանին ի պատիւ տրուած հանդիսութիւն ատեն ըսածներուն Մ. Նահանգաց ու Գերմանիոյ բարեկամական յարաբերութեանց մասին։ Պ. Կոթայն յարեց թէ այդ առաջարկութիւնը պարունակող ամբողջ յօդուածը չատ խառնափոթ է։ Ատենաբանը ըսաւ թէ սակացոյցի պատերազմի մը վերարերեալ այդ միջոցներուն մէջ մէկ քանին կը յիշեցնեն 1870ին գործածուած թորփիլները, որոնք բաղմաթիւ Գերմաններ սպաննեցին, առանց փիսսկոս Ֆրանսացիներուն։ Երկար վիճաբանութիւններէ ետքը 8րդ յօդուածը անփոփոխ ընդունուեցաւ։ Ժողովը ապա ձեռք առաւ 9րդ յօդուածին քննութիւնը։ Այդ յօդուածը կը թողտարէ արմտիք ներածողներուն անմաքս անցընել այնքան արմտիք որքան արտածում կատարած են նախորդ վեց ամիսներուն։ Ժողովին նիստը յետաձգելու առաջարկութիւն մը ընդունուեցաւ։ Այդ առաջարկութիւնը ընդունուեցաւ։ Ժողովին նիստը յետաձգելէ առաջ 63ի դէմ 187 ձայնով որոշուեցաւ, վաղը, քննել այն առաջարկութիւնը, որով անդամական կոչով քուէարկութիւն կատարելու է թէ զրաւոր, քուէարկութիւնները փութացնելու նպատակով։ Այդ առաջարկութիւնը որուն այժ տուին կեդրոնի եւ պանպնոդական կուսակցութիւնները, նպատակ ունի մաքսաքիլ ընկերվարականներու դրութեանը դէմ, որոնք անուանական կոչի քուէարկութիւն պահանջելով ժամանակ կորսնցնել կուտան։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Կրթական ծրագիրը.— Նախարարութիւնը.— Ակկիթաճ եկեղեցին։

Լոնտոն, 13 Նոյեմ.— Կրթական ծրագիրը պիտի կրնայ անհնարաւոր ըլլալ նախարարութեան, վասն զի իր դէմը պիտի ունենայ իր կուսակցութեան մէկ մասին դժգոհութիւնը։ Անգլիոյ Եկեղեցին, ինչպէս յայտնի է, բաժնուած է երկու մասի, բարոյախօս մաքրակրօններ եւ անկիրքոն ծիսականներ։ Երկուքն ալ համիսա՛ն պահանջելու կրօնական ձեւի տակ դաստիարակութիւնը. բայց ծիսականները, մեծ մասամբ քահանայ, կ'ուզեն որ դաստիարակութիւնը բոլորովին կղերին հակողութեանը տակ կատարուի, մինչդեռ մաքրակրօնները կ'ուզեն ազատ հականները. իշխանութիւնը ուելցնել։ Կառավարութիւնն ալ ասոնց համակարծիք եղաւ, ընդունելով առաջարկութիւն մը՝ որ կրօնական դաստիարակութեան վարչութեան մէջ ազատական հինգ վարիչները կ'ընկերցնէ քահանային։ Եկեղեցին դժգոհ է։ Հինգշաբթի օրը Ալպերթ Հոլի ընդարձակ սրահին մէջ գումարում մը պիտի կատարուի բողոքելու համար։ Տեղերը հիմակուընէ գրաւուած են։ Ազնուականական դասակարգը մեծ պարբար մը կը մղէ, բայց պիտի կորսնցնէ, վասնզի իր իր դէմը ունի միջակորեար եւ գործաւորական դասակարգերը։

ՏԷՎԼԷԹԻ ԳԻՐՔԸ

«Երեք տարուան պատերազմը».— Նիւթերու տարեկան ցանկ մը։

Լոնտոն, 12 Նոյեմ.— Տէվլէթ զրաւարին գիրքը դեկտ. 1ին պիտի հրատարակուի քանի մը լեզուներով։ Գիրքին անունն է Երեք տարուան պատերազմը, զրուած Բրիսթիան Հոտոլֆ Տէվլէթի կողմէ։ Գիրքը, որ 500 էջերէ պիտի բաղկանայ, կենդանագիր մը, քարտէս մը եւ յատակագծեր պիտի պարունակէ։ Անաւարիկ նիւթերու ցանկը.— «Պոէրական զորխումբին մօտ կը հանդիպի իբրեւ պարզ քաղաքացի։—Նիքոլսընէ-էլէ։—Լէտիսմիթի պաշարումը։—Էլեսթզորավար կարգուեցաւ, (Վէրեթէն հոլանտերէն պատերազմիլ կը նշանակէ)— Լորտ Ռոպերթսի ջախջախիչ ոյժերը։— Բարտէպերգ։— Բոլլար–Կրուվէի խառնիմուն փախստեան։— Պոէրները արաջնութիւն կը ստանան իրենց տեղերը դառնալու։— Անգլիացիներու բազմութիւնը կը տարածուի ամբողջ մեր երկրին վրայ։— Մեր դիրքը 1900 մայիսի վիրջերը։— Լորտ Ռիչների կը ծանօթանամ։— Բիսնալուի անձնատուութիւնը։— Դեպի Թրանսվալ եւ ետ կը մղուիմ։—Օրանմէ կը վերադառնամ։—Գնացքս դէպի հարաւ։—Զեմ յաջողիր Բարեյոսի գաղթավայրը մտնել։—Նորէն կը փորձեմ Բաղայսի գաղթավայրը մտնել։— Մթութենէն օգտուելով կը փախչիմ։— Մեր պատերազմը անկանոն պատերազմ մըն էր։— Թշնամիին հետ բանակցութիւններ։— Շեմայն նախագահը հաղիւ կ'ազատի թշնամիին ձեռքէն։— Վերջին յայտարարութիւնը։— Ամրոցները եւ գիշերուան յարձակումները։—Զօրախումբս եօթը հարիւր հոգիէ բաղկացած։— Ցաղթութիւն մը Թուլիթոնթոնի մէջ։— 60,000 հոգինոց բանակ մը ձեղքելով կ'անցնիմ։— Շեմայն նախագահին հետ Թրանսվալ կը հասնիմ։ —Հաշտութեան բանակցութիւնները։— Պատերազմին վերջաւորութիւնը։» Ասկէ կը հետեւի թէ Տէվլէթի պատմածները բաւական չահեկան են։

Ներքին Լուրեր

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԾՆՆԴԵԱՆ

Վեհ. Սուլթանէն

Մեծ–Եպարքոսը, Շեյխ–իւլ–Իսլամը ու բոլոր նախարարները որոնք ներկայ կայս. պալատ գացած էին Վեհ. Սուլթանին Մենդեան տարեդարձին առթիւ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու, կայս. Իրատէով պատիւ ունեցան Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու։ Մեծ–Եպարքոսը, բոլոր նախարարներուն անուամբ, շնորհաւորութիւններ մատուցեց յոտս կայս. Գանոյից։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ ա՛ն հնուն ալ զատ զատ շնորհել իր կայս. մեծարանքները։ Բոլոր նախարարները իրենց երախտագիտութիւնը մատուցին։ Վեհ. Սուլթանը դնաց կայս. պալատան մեծ սրահը, ուր կը գտնուէին կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները որոնք իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին յոտս կայս. Գանոյից եւ արժանացան կայս. մեծարանքներու։ Նագիպ–իլ–Էշրաֆ Լուսէյխտ Մէհմէտ Ալի Բիզա էֆ. այդ միջոցին հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար։

—Կայս. ունկնդրութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանը հրամայեց որ նախարարները հանդիսաւոր ընեն, եւ ամենքն ալ իրենց պարանքները դարձան։

—Հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերն ալ, երէկ, արարողապետ Իպրահիմ պէյի առաջնորդութեամբ, պատիւ ունեցան Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։ Ցունաց Ս. Պարտիարքը ամենուն կողմէ շնորհաւորութիւններ մատոյց եւ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Ն. Վեհափառութեան համար։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ իր կայս. մեծարանքները շնորհել հոգեւոր պետերուն։

—Բոլոր գեսպաններն ալ իրենց առաջին թարգմաններով, երէկ, պատիւ ունեցան վեհ. Սուլթանին ներկայանալու, եւ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելով արժանացան կայս. մեծարանաց։

—Վեհ. Սուլթանը շնորհակալութեան հեռագիրներով պատասխանեց օտար վեհապետներու շնորհաւորութեանցը։

—Կայս. պալատան առաջին քարտուղարը կայս. բարձր գոնսուլներուն հաղորդեց Մէքքէի Էմիրին, Եգիպտոսի Խեդիվին, Պուլկարիոյ իշխանին, Սամոսի իշխանին, կուսակալներու, զօրաբանակաց հրամանատարներու եւ օտար տէրութեանց քով գտնուող օսմ. դեսպաններուն որոնք շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղած էին։

—Օսմ. Պանքային ու Ռէժիին անդրէնները, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահը ու տնօրէնը, Ա. Նստոլբի ու Բոմմէլի երկաթուղիներուն տնօրէնները եւ Բրէտի Լիմիթի տնօրէնը, երէկ, կայս. պալատ երթալով իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին եւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

*—Հպատակ հասարակութեանց ազօթատեղիներուն մէջ, երէկ առտու, զուարանական հանդիսաւոր ազօթքներ կարգացուեցան։ Ցունաց մայր եկեղեցիին մէջ կրօնական արարողութիւններէ ետքը բոլոր ներկաները Պարտիարքարանի սրահը առաջնորդուեցան, ուր վճռաբեկ ատեանին անդամ Գրիգորի Վարանդի էֆ. որ միանգամայն անդամ է Խան Ժողովին, բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար։ Նաեւ խնդրեց Ս. Պատրիարքէն որ յոյն հասարակութեան շնորհաւորութիւնները եւ հաստատմական զգացմանց հաւատիքը մատուցանէ յոտս կայս. Գանոյից։ Տ. Եռաքիմ Ս. Պատրիարքը պատասխանելով որ մեծ ուրախութեամբ պիտի կատարէ այդ պաշտօնը, ծանոյց թէ կայս. Իրատէի մը համաձայն տասնորդական օրայի յաւելում մը եղած է Ցունաց հիւանդանոցին շնորհուած օրական հացին ու միանգամ քանակութեանը վրայ։ Նաեւ թէ Մեծ կղզիի մէջ

ծին պէս յատակ չէ եւ հետեւաբար անյարմար է ձուկ ու պանդման։ Շէնքին միւս յարկերը յատկացուած են ձկնարանի ու ոգելից ըմպելիներու վարչութեան։ Նաեւ ի կողմը 400 ոսկիի վարձուած է Պ. Պէյքէրի, պաղ օդի մթերանոցներու հաստատման համար։ Բացումը կատարուեցաւ ժամ 6½ին։ Նախ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Ցետոյ բանախօսութիւն մը արտասանեց Հանրային Պարտքի Վարչութեան Գոմիսէր Սայիտ պէյ։ Ապա ձուկի ամբարդի ձեռնարկուելով «պարպունիա», «չինաքոպ» եւ «բիսի» ձուկեր պարունակող 17 օխանոց կողով մը ամբարդի դրուեցաւ եւ 600 ղրշ. մնաց ձկնարանի վարչութեան վրայ որ կայս. պալատ մատոյց։ Ցետոյ հրաւիրեալները շէնքին առաջին յարկը եկան, ուր շքասեղան մը պատրաստուած էր։ Հանր. Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահ Պ. Պէրժէ բանախօսութիւն մը արտասանեց, տեղեկութիւններ հաղորդելով նոր շէնքին վերայ. ըսաւ թէ ձուկի տուրքը թէեւ նախապէս Կ. Պոլսոյ համար 15,000 եւ ամբողջ Թուրքիոյ համար ալ 22,000 ոսկի էր, սակայն հիմա 26,000ի բարձրացած է միջին հաշուով։ Ատոնց վրայ եթէ աղի ու դրոշմաթուղթի հասոյթներն ալ աւելցուին, ձկնարանի վարչութեան յանձնուած բոլոր հասոյթներու տարեկան գումարն է 85,000 ոսկի։ Պ. Պէրժէ ըսաւ թէ ոգելից ըմպելիներու տուրքն ալ 25,000էն 45,000ի բարձրացած է։ Պ. Պէրժէ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար։ Ներկայներուն մէջ կը նշմարուէին Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին անդամները եւ բոլոր պաշտօնատարները։

—Երէկ կատարուեցան նաեւ Բեղրախանէի հովիտէն բերուած անոյշ ջուրի աղբիւրներու բացումը։

—Երէկ գիշեր մեծ շքով կատարուեցան լուսաւառութիւնները։ Եըլտըզի կայս. պալատան շրջակայքը ու պարտէզները անհամար կանթեղներով զարդարուած էին, եւ անընդհատ հրախաղութիւն կը կատարուէր. տեղ տեղ Իմիթիազի Օսմանիէի ու Մէճիտիէի մեծագիր պատուանշաններ շինուած էին՝ գոյնզգոյն կանթեղներով զարդարուն։ Պէշիքթաշի, Նշան Թաշի մէջ ու շրջակաները բոլոր նախարարներուն եւ բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն ապարանքները լուսաւորուած էին եւ հրախաղութիւններ կը կատարուէին։ Փայլուն լուսաւառութիւններ կատարած էին նաեւ Բերայի ու Շիշլիի կողմը բարձրաստիճան անձերու ապարանքները, զօրանոցները, մասնաւորներու շէնքերը, Դալաթիոյ սեղանաւորական ու առեւտրական մեծ հաստատութիւնները, Պոլսոյ կողմը, կառավարական բոլոր պաշտօնարանները, բարձրաստիճան անձանց ապարանքները, զօրանոցները, մասնաւորներու շէնքերը եւ վաճառատունները։ Նոյնպէս Էրէնքէոյի ու Փարտգիւղի կողմեր, Վոսֆորի երկու եզերքները, Կղզիները, Մարմարիզը եւն.։ Օրթագիւղի ու Թուրուչէշմէի մէջ Բարձ. Իշխանուհիներուն ապարանքները եւն.։

—Ոսկեղջիւրի մէջ օսմ. մարտանաւերը եւ նաւանգիստը գանուող ամէն ազգի նաւերը լուսաւորուած էին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Վեհ. Սուլթանին սենեկապետներէն Բաղըզ պէյ, իր այգ բարձր պաշտօնը իբրեւ պատուակալ պահելով հանելէ, կայս. պալատան երկրորդ թարգմանիչ անուանուեցաւ՝ վէզիրութեան բարձր աստիճանով։

ՐԱՂԸՊ ՓԱՇԱ.— Ինչպէս կ'երեւայ Պաշտօնականներէն, պատուակալ սենեկապետ ու կայս. պալատան երկրորդ թարգմանիչ Բաղըզ փաշա իրեն նկատմամբ եղած կայս. շնորհին համար երախտագիտութիւն մատոյց յոտս կայս։ Դառնոյից եւ արժանացաւ կայս. մեծարանաց։

ՊՈՒԿԱՐԻՈՅ սահմանագլուխին վրայ առաջակներու հետ տեղի ունեցած ընդհարումներու ատեն վիրաւորուած զինուորները, կայս. Իրատէի մը համաձայն, Կ. Պոլիս բերուեցան եւ Համիտիէ հիւանդանոցին մէջ կը դարմանուին։ Կայս. Իրատէի մը հրատարակած է նաեւ մեծ խնամքով կատարել անոնց դարմանումը։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ.— Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Ա. կարգի Մէճիտէ պատուանշան շնորհել Աղեքսանդրիոյ Պատրիարք Տ. Թէոֆիլոսի, Բ. կարգի Օսմանիէ՝ Տիմոթէոսի Մետրապոլիտ Տ. Թիլարէթոսի Բ. կարգի Մէճիտիէ՝ Պատրիարքարանի գործակատար Անանեանի Իբրահիմ էֆ.ի եւ Թուրքերէնի դիւանագրեմի Բլորոս էֆ.ի։ Դ. կարգի Օսմանիէ՝ Բասթորիայի մետրապոլիտ Տ. Եէրմանոս Գարամանկէլիսի եւ Պատրիարքարանին արկղակալ Սիմէոն Բաստաքի էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Վոսկոյան, Կէլիպոլսի, Ալաչէհիրի ու Նէվրոքոփի մետրապոլիտներուն։ Միւթէֆմիզի ատիճան՝ Պատրիարքարանի դիւանապետ Թանթալիտիս էֆ.ի։ Նաեւ Սանիէի ու Սալիսէի ատիճան՝ Պատրիարքարանի պաշտօնեաներէն ոմանց։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ Շրայն մարզարան-մարտանաւը, ուր կը գտնուին 19 սպայ, նաւային վարժարանի 56 շրջանաւարտ եւ 479 նաւաստի, երէկ ժամ 6ին Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։ Շրայն որ մեծ կայսրին վրայ օսմ. դրօշը պարզած էր՝ երբ Պէշիքթաշի առջեւ ժամանեց, հոն խարսխած կայս. շրջենաւերը զայն ողջունեցին։ Շրայն խարսխեց Սալը-Բազարի առջեւ։ Տարանցելէն անցած ատեն թնդանօթով ողջունեց օսմ. բերդերը, որոնք փոխադարձաբար պատասխանեցին։ Վեհ. Սուլթանը իմանալով Շրայնին կ. Պոլիս ժամանումը, հրամայեց որ նաւային վարժարանին վերատեսուչ Հիւսնի փաշա իր կայս. բարեւները հաղորդէ այդ նաւին սպաներուն, ուսանողներուն եւ նաւաստիներուն։ Հիւսնի փաշա, Ահմէտ ալի եւ Նասրը փաշաներուն եւ գեր-դնդապետ Մուսթաֆա պէյի հետ Շրայն գնաց։ Նաւուն նուագածուները Համիտիէ քայլերգը նուագեցին։ Հրամանատարը ու սպաները ընդունեցին օսմ. պատուիրակութիւնը եւ մեծ սրահը առաջնորդեցին։ Հիւսնի փաշա, Վեհ. Սուլթանին անունով, բարի գալուստ մաղթեց։ Նաեւ հրամանատարին ներկայացուց Ահմէտ Ալի ու Նասրը փաշաները եւ Մուսթաֆա պէյը որոնք հիւրասիրարի պաշտօն պիտի վարեն։

—Շրայնի հրամանատարը, երէկ, Ահմէտ Ալի փաշայի հետ, այցելութիւն տուաւ նաւանգիստի վերատեսչին։

—Զանազան սպաներ պիտի ընկերանան գերման ուսանողներուն, կ. Պոլսոյ մէջ կատարելիք պտոյտներուն համար։

—Կայս. Իրատէ մը հրատարակեց որ Շրայն օրական ատեն կ. Պոլիս մնայ, ուսանելիքները եւ այլն կայս. խոնանոցներէն հայթայթուին։

— Երէկ գիշեր, Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Շրայն լուսաւորուած էր եւ էլեկտրական լոյսեր կ'արձակէր։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան իշխան Միրզա Բիզա խան քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ է։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Պ. Զինովիէվ որ Լիվատիա դացած էր, այսօր կ. Պոլիս դառնայ։

ԿԱՐՄՐԱԽՏԻՆ ՇԻՃԱԴԵՂԸ.— Վիէննայի լրագիրները կ'ըսեն թէ տոքդ. Նուրի պէյ որ կայս. Իրատէի մը համաձայն Վիէննա ղրկուած է՝ կարմրախտի դարմանման համար տոքդ. Մոզերի գտած չիճադեղի նկատմամբ ուսումնասիրութիւն կատարելու, իր պաշտօնը կատարելով համոզում գոյացուցեր է այդ չիճադեղին բուժիչ արժէքին վրայ։ Տոքդ. Նուրի պէյ մօտերս Ֆրանքֆորթ-սիւր-Մայն ու Պէրլին պիտի երթայ չարունակելու իր ուսումնասիրութիւնները։ Կ. Պոլիս դառնալէ ետքը, Համիտիէ հիւանդանոցին մէջ պիտի ձեռնարկէ չիճադեղին պատրաստութեանը ու կիրառմանը։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ Տեսուչի օգնական Բեամիլ պէյի ութ տարեկան տղան Մէհմէտ Նուրէտտին պէյ որ քանի մը տարիէ ի վեր հիւանդ էր, երէկ մեռաւ։ Մեր ցաւակցութիւնները կը յայտնենք Բեամիլ պէյի։

ՄԻՍԻՆ ԳԻՆԸ.— Անցեալ շաբթու կ. Պոլսոյ հրապարակին համար Ուզուն-Ջայրը ժամանած ոչխարներուն թիւն է 4,250։ Բաշխումը կատարուեցաւ օխան 5 ղրշ. 5 փարայէն։ Գըվըրճըք չժամանեց։ 700 այծեր բերուելով օխան 4 ղրուշէն ծախուեցան։

ԱՌԴՅԱԶԱՊԱՀԱԿԱՆ.— Հինգշաբթի օրը Եաֆայի մէջ քուէրայի 1 դէպք ու երկու մահեր պատահեցան։ Նոյնքան ալ Լիտատայի մէջ։ Կողայի մէջ դէպք ու մահ չպատահեցան։ Հետեւեալ օրը Եաֆայի մէջ 3 դէպք ու 1 մահ, Լիտատա՝ 2 դէպք եւ կաղա՝ ոչինչ։ Սուրիոյ կոլսակալը կը հեռագրէ թէ մինչեւ ուրբաթ օրը Խարթէմի մէջ քուէրայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

—Եգիպտոսի մէջ կիրակի օրը քուէրայէ 7 դէպքեր եւ 8 մահեր պատահեցան։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔՆ Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Ս. Պատրիարքը երէկ կայս. Պալատ երթալով, պատիւ ունեցաւ Ն. Կայս. Վեհափառութեան ներկայութիւնը ընդունուելու։ Ցունաց Տ. Եռաքիմ եւ Հայ-Հռոմէականաց Տ. Պօղոս Էմմանուէլեան Ս. Պատրիարքները, Պուլկարաց Էկզարքը, Սասրիներու Պատրիարքը, եւ Քիլիսիոյներու Փոխանորդը իրենց գործակատարներով, Հայ-Բողոքականաց ազգային Պօյաճեան Ցակոբ էֆ., իւ ուրիշ հոգեւոր պետեր Ս. Սենեկապետ Վասիֆ Հաճի Ալի փաշայի քով կը գտնուէին, երբ կայս. Պալատան արարողապետ Վասիֆ. Իպրահիմ պէյ եկաւ հրաւիրեց զիրենք, եւ միւս հոգեւոր պետերուն հետ, Ս. Պատրիարքը՝ ընկերակցութեամբ Ս. գործակատար Տիգրան էֆէնտի Տ. Ներսէսեանի, ներկայացաւ Վեհ. Սուլթանին։ Ցունաց Տ. Եռաքիմ Պատրիարքը շնորհաւորական եւ բարեմաղթական ուղերձ մը կարդաց, զոր թուրքերէնի թարգմանեց Մեծ-Լողոթէթ պէյը։ Վեհ. Սուլթանը՝ եղած բարեմաղթութիւններուն համար իր գոհունակութիւնը յայտնելով, յարեց թէ մեծագոյն բաղձանքն է իր ամէն կարգի հպատակներուն հանգստութիւնը եւ բարիքը, եւ ուրախ է որ անոնց հոգեւոր պետերուն միջոցաւ իր կայս. բարեւները կը հաղորդէ իր հպատակներուն։ Ցետոյ հոգեւոր պետերը ուրիշ սրահ մը առաջնորդուեցան եւ հոն մեծարանքներ եղան իրենց։ Ի վերջոյ Ս. Պատրիարքը այցելութիւն տուաւ կայս. Պալատան Ս. քարտուղար Թահսին եւ Ա. սենեկապետ Հաճի Ալի փաշաներու։

Ս. Պատրիարքը այս առաւօտ Դալաթիոյ Խորհրդարանը երթալով նախագահեց Նպատակի Ցանձնաժողովի նիստին։ Այսօրուան նիստին մէջ դիւանագրաւ խորհրդակցութիւններ տեղի ունեցան, «Տարերք Մայրենի Լեզուի» դասագրքին ընդհանրացման եւ տարածման խնդրին նկատմամբ, ինչպէս արդէն նախորդ նիստին մէջ նկատողութեան առնուած էր։ Ցանձնաժողովը կը զբաղի նաեւ ուրիշ խնդիրներով։ Խորհրդակցութիւնները դեռ կը չարունակուէին, մինչեւ լրագրիս մամուլը դրուած պահուն։

ԲԱՐԻԶԻ ՀԱՅՈՑ ՀԱԳԵՒՈՐ ՀՈՎԻՒԻՆ ՀԱՇՈՒԵԿԵՑԻՆԸ

ԲԱՐԻԶ, 9 Նոյեմ. 1902

Բիւզանդիոն լրագրին 1825 թիւին մէջ տեսանք Եւրոպայի Հայոց Ս. Առաջնորդին եւ տեղիս հոգեւոր հովիւ Տ. Քիպարեան քահանայի հաշուեկշիռները։ Մեզի համար խնդիր չէ թէ ո՛րքէ քաղուած են այդ տեղեկութիւնները, միայն թէ շատ ողորմելի գտանք մեր հոգեւոր հովիւ Տ. Քիպարեանի հաշուեկշիռը, որուն ներքեւ իբր ծանօթութիւն սա բառերն աւելցուցած էր տեղեկատուն. «Մի՛ զարմանաք, եթէ ըսեմ թէ Բարիզի Հայոց հոգեւոր հովիւ Տ. Վռամշապուհ քհն. Քիպարեան երկու հազար ֆրանճ պարտք ունի այսօր»։

Զենք զարմանար, բայց չհարցնենք թէ այս քանի տարիներէ ի վեր չկրցաւ վճարել այդ պարտքը. իրաւ է որ եթէ իր հաշուեկշիռէն դատենք՝ այդ պարտքին վճարուելիքը չպիտի ըլլայ, միայն թէ շատ կասկած ունինք այդ հաշուեկշիռին հշդութեան վրայ։

Տուն օրէնէնքներէ (Անվէրսը միասին) տարեկան 800 ֆրանք հասոյթ նշանակուած էր, անկեղծ է ասս։ Հարանիք եւ այլ հանդէսներէ տարեկան 500 ֆր. նշանակուած էր. չենք ուզեր յիշել անցեալ տարիներու ծանօթ հարանիքներն ու ննջեցեալները. բայց սա վերջի երեք չորս ամսուան միջոցին հանգուցեալ կարապետ էֆ. Պալեօղեանէ, Տիկին Ֆընտըզլեանէ, Տոքթ. Կեսարեանէ, Մարսիլիա, Յովհաննէս էֆ. Կիւմչեանէ, Նոյնպէս Լոնտոնի Կիւլզէնկեան-Քուլումեան հարսնիքներէ եւն. ստացած առատ նուէրներովը տակաւին իր երկու հազար ֆրանճ պարտքէն գոնէ փոքր մաս մը չզեղչուեցաւ։ Բոլորովին զանց կ'ընենք հրատարակուած հաշուեկշիռին մէջ տեսնուած միւս հաշիւները քննել. մենք բնաւ մեր եկեղեցականներուն, մասնաւորապէս մեր հոգեւոր հովիւին անձնական եկամուտին աչք ունեցողներէն չենք, բայց այսպիսի հաշուեկշիռ մը հրատարակելով կամ հրատարակել տալով՝ Բարիզի Հայերը այսքան ապուշի տեղ դնել կ'ըլլայ...

ԹՂԹԱԿԻՑ

Երբոլամի Առաջն. Փոխանորդ Տ. Ներսէս քահանայի նախագահութեամբ մասնախումբ մը կազմուեր է Առաջնորդարանին մէջ, զինուորական տուրքին բաշխումը կատարելու համար։

—Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքը որոշեր է միաբանական ժողով գումարել, Լուսաբարպասի ընտրութեան համար. երբ ստանայ Կիլիկիոյ Նորընտիր Կաթողիկոսին պաշտօնը վաւերացնող կայս. հրամանագրին հեռագիրը։ Լուսաբարպասի պաշտօնին համար որամադրելի նկատուած են Տ. Ներսէս եպիսկոպոս Դէորգեան (Պատր. Փոխանորդ Երուսաղէմի), Տ. Մամբրէ եպիսկոպոս Մարկոսեան, Տ. Եղիշէ Մ. Վ. Զիլինկիրեան եւ Տ. Դէորդ եպիսկոպոս Երէցեան (Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Կ. Պոլսոյ)։

—Զմրեան Տ. Բարթուղիմէոս, Սուքիասեան Տ. Մեսրոպ եւ Դիմաքսեան Տ. Հմայեակ Սրբազանները, երէկ, Կայս. Պալատ երթալով հաւատարմական ուղերձներ մատուցին յոտս կայս. Դառնոյից եւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

—Ս. Պատրիարքը, երէկ, շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեց դաւառային այն Առաջնորդներուն եւ Տեղապահներուն, որոնք պատուանշաններու արժանացած էին։ Ս. Պատրիարքը, երէկ առաւ, իր ձեռքով բաժնեց կայսերական շնորհաց արժանացած անձնաւորութեանց պատուանշանները։

—Վեհ. Սուլթանին տարեդարձին առթիւ, Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղած է կայս. Պալատ։

—Երէկ գիշեր, Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, չքեղապէս լուսաւորուած էին Պատրիարքարանը, Երուսաղիմատունը, Հիւանդանոցը, Խազիրի Դպրեվանքը, ինչպէս նաեւ բոլոր հայ բարեգործական հաստատութիւնները։ Լուսաւորուած էին նաեւ Ս. Պատրիարքին, Տ. Բարթուղիմէոս, Տ. Մեսրոպ եւ Տ. Հմայեակ Սրբազաններու ու Պատր. Փոխանորդին, ինչպէս նաեւ հայ պետական պաշտօնատարներու ու վարչական ժողովներու անդամներուն բնակարանները։ Պատրիարքարանի մէջ, երէկ գիշեր, Մայր վարժարանի սաները Վեհ. Սուլթանին ձօնուած երգեր երգեցին. յետոյ բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Կայսեր արեւշատութեանը համար։

—Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարք Տ. Պօղոս Էմմանուէլեան երէկ առաւոտ նախագահեց Սագըզ-Աղաճի եկեղեցիին մէջ կատարուած գոհաբանական աղօթքին։ Տ. Էմմանուէլեան Պատրիարքը յետոյ կայս. Պալատ գնաց եւ իր հաւատարմական զգացումները մատոյց յոտս կայս. Դառնոյից։

— Հայ-Բողոքականներու աղդապետ Ցակոբ էֆ. Պօյաճեան, երէկ, կայս. Պալատ երթալով, ի դիմաց իր հաւատարմութեան իր հաւատարմական զգացումները մատոյց յոտս կայս. Դառնոյից։

—Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս եպիսկոպոս, կիրակի իրիկուն մայրաքաղաքս եկաւ, իր եւ իր Վիճակին ժողովրդեան երախտագիտութիւնը եւ շնորհաւորութիւնը անձամբ մատուցանելու կայս. ծննդեան տարեդարձին առթիւ։ Երէկ Տ. Ստեփաննոս Սրբազան ընկերակցութեամբ Մաքսուտ էֆ. Կատէեանի, Կայս. Պալատ գնաց եւ Վեհ. Հաճի Ալի փաշայի ներկայանալով՝ շնորհաւորեց կայս. տարեդարձը։ Ցետոյ Տ. Բարթուղիմէոս եւ Տ. Մեսրոպ արքեպիսկոպոսներու հետ այցելութիւն տուաւ պալատական պաշտօնատարներու։ Տ. Ստեփաննոս եպիսկոպոս կէս օրէն յետոյ Պատրիարքարան դնաց, եւ ի բացակայութեան Ս. Պատրիարքին, տեսակցեցաւ Տ. Գարբրիէլ եւ Տ. Դէորգ Սրբազաններուն հետ։ Ապա Մայր եկեղեցի իջնելով հոգեւոր մը կարդաց իր հոգեւոր Հայր Տ. Ներսէս Սրբազանի վրայ։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Սահակ էֆ. Խանճեան չարունակելով բարեսիրատակ Տ. Խաչատուր քահանայ Տ. Գարբրիէլեանի ի նպաստ Հիւանդանոցիս հացագնի կատարած տարեկան հանգանակութիւնը, յետագայ Բ. ցուցակով նշանակեալ գումարը եւս, 563½ ղրուշ, յանձնած է Հոգաբարձութեանս. սոյն գումարն աւելցնելով նախորդ ցուցակով հանգանակեալ 690 ղշ.ին վրայ, տարւոյս մէջ կատարուած հաւաքման գումարը կը յանգի 1253½ ղրուշի։

Յուցակ երկրորդ.— Առաջին ցուցակի գումարը 690 ղրուշ։ —Տիկին Արտէմ Տ. Էգնատեան 47 ղրշ. 20 փարա, Տիկին Աննա Թրէնկեան 47.20, Տիկին Ժիւլիէթ Թրէնկեան 47.20, Գրիգոր Խան Ս. Շամամանճեան 40 ղրուշ։

20ական ղրուշ վճարողներ՝ Տոքթ. Բարսեղ էֆ. Սեւեան, Գալուստ էֆ. Մուրատեան, Կարապետ էֆ. Գարագաշեան, Կարապետ էֆ. Զարէքեան, Կարապետ էֆ. Բայիսեան, Յարութիւն էֆ. Սեւեան, Պօղոս էֆ. Բայիսեան, Սինէմ էֆ. Պոյաճեան, Օրիորդք Նարդիկ եւ Նարկիզ Ա. Փանուսեան 16 ղրշ։

10ական ղրշ. վճարողներ՝ Թորոս էֆ. Հովիւեան, Խաչիկ էֆ. Բանքաեան, Կարապետ էֆ. Փափազեան, Հրանտ էֆ. Անտոնեան, Մարտիկէֆ. Արսէկեան, Մկրտիչ էֆ. Նազմաճեան, Յարութիւն էֆ. Կիւմիւշեան, Նշան էֆ. Պէշպէրեան, Ռուբէն էֆ. Պասմաճեան, Տիգրան էֆ. Գալայճեան, Տոքթ. Ճէվահիրճեան էֆ.։

5ական ղրշ. վճարողներ՝ Տիկին Վերդին Թ. Համամճեան, Անտոն էֆ. Գալֆեան, Գառնիկ էֆէնտի Բարսեղեան, Թէոփիլէ էֆ. Կոմիտասեան, Լեւոն էֆ. Ա. Վարժապետեան, Ղուկաս էֆ. Ցնծալեան, Մաքսուտ էֆ. Գարբրիէլեան, Մաքսուտ էֆ. Ճիլճաճեան, Մանուկ էֆ. Կրճիկեան, Մելքոն էֆ. Վանոյեան, Յարութիւն էֆ. Կիւմիւշճեան, Յարութիւն էֆ. Մովսէսեան, Յարութիւն էֆ. Պաղճեան, Յարութիւն էֆ. Պետրոսեան, Յովհաննէս էֆ. Պասմաճեան, Պետրոս էֆ. Գալֆեան, Պետրոս էֆ. Մանիկեան, Տիրան էֆ. Բարսեղեան, Օննիկ էֆ. Մոգոսեան։ Գումար 1253½ ղրուշ։

Սեւտրա էֆ. Ալէմեան 4 քիլօ թէյ։

* * *

Արմենակ էֆ. Դ. Թոփալեանի ընդ Օր. Սիրանոյշ Ս. Թաշճեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի հեռեւալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.—Տէր եւ Տիկին Ցակոբ էֆ. Գարամանեան 216 ղրուշ, Տէր եւ Տիկին Տոքթ. Յովհաննէս Խան Սէքէեան 180, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն էֆ. Զըրաճեան 108, Տէր եւ Տիկին Սարգիս էֆ. Թաղճեան 108 ղրշ.։

—Վաղամեաիկ Դէորդ էֆ. Էրմէնեանի յուղարկաւորութեան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Կարապետ էֆ. Պասմաճեան։ (Հոգաբարձութիւն)

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ, երէկ, տեղի ունեցաւ պսակադրութիւնը Արմենակ էֆ. Դ. Թոփալեանի, Օր. Սիրանոյշ Թաշճեանի հետ, Ինքնայրութեամբ Լեւոն էֆ. Ս. Թոփալեանի։ Զեռնտուութիւնը կատարեցին Տ. Կարապետ քահանայ Սանտալճեան եւ Տ. Վահան քահանայ Խոյեան։ Ցետոյ Տ. Մկրտիչ եպիսկոպոս Վեհապետեան հակիրճ քարոզ մը խօսեցաւ, բնաբան առնելով Եսայի Մարգարէին սա խօսքը. «Եւ եղիցին պըսակ վայելչութեան ի ձեռին տեառն»։ Պսակադրութեան հանդէսէն յետոյ, հրաւիրեալները առաջնորդուեցան Սբլանպիտի ընդունելութեան սրահը, ուր ճոխ շքասեղան մը որուեցաւ։ Պարերը, որոնք մեծ ոգեւորութեամբ տեղի ունեցան, մինչեւ իրիկուան ժամը 12 շարունակուեցան։ Հարիւրէ աւելի շնորհաւորական հեռագիրներ հասած են նորապսակ ամուսնոյն, որ չաբաթէ մը պիտի մեկնի Եգիպտոս։ Որքանոցին աշակերտները, որոնցմէ մէկ քանի հոգի ներկայ կը գտնուէին հարսանիքին, մէյ մէկ գեղակերտ նատարան եւ սեղան մը նուիրեցին հարսին ու փեսային։ Հարսին տրուած նուէրներն են.—Թաշճեան Սարգիս էֆ. չէք մը։ Փեսան՝ Արմենակ էֆ. եւ կնքանայրը՝ Լեւոն էֆ. ալ մէյմէկ չէք նուիրած էին, ինչպէս նաեւ՝ կնասրը, Տիկին Արտէմ Դ. Թոփալեան՝ կարեւոր գումարի մը չէքը։ Տէր եւ Տիկին Յարութիւն էֆ. Գարամանեան՝ հինգ հատ երկթուղիի արծաթեղէն, Տէր եւ Տիկին Սրամ էֆ. Գարամանեան՝ ոսկի ըրթմնոնէ մը, Տիկին Շ. Գալըպճեան՝ ոսկեհիւս քսակ մը, Տէր եւ Տիկին Սերվիչէն էֆ. մէկ մատանի ադամանդէ, Արմենակ էֆ. Թաշճեան՝ ադամանեայ գեղեցիկ մատանի մը։ Գառնիկ էֆ. Ճամպազեան՝ ոսկեղէն քսակ մը։ Տէր եւ Տիկին Կարապետ էֆ. Թահտապրտեան՝ չղթայով ոսկի ժամացոյց, Տէր եւ Տիկին Կարապետ էֆ. Սէքէրեան՝ մէկ զոյգ արծաթէ աչտանակ, Տէր եւ Տիկին Տոքթ. Եաղուպեան՝ սատափէ հեռադիտակ մը, Ցակոբ էֆ. Գաֆաֆեան՝ զոյգ մը արծաթեայ դաւաթ, Կիւլսթան Քիրէճճեան՝ մէկ ոսկի ակնոց, Իրանուսեան եղբարք՝ զոյգ մը ոսկեզօծ արծաթեայ սպաս, Թագաւոր էֆ. Թագաւորեան՝ 6 հատ արծաթեայ խաչէի զարգ, Տէր եւ Տիկին Մաքսուտ էֆ. Հարէնց՝ ոսկի չղթայ մը, Տէր եւ Տիկին Մեսիա էֆ. Խաչերեան՝ զոյգ մը ադամանդեայ օղ, Տիկին Հռիփսիմէ Մանուկեան՝ մէկ ադամանդ մատանի։ Պետրոս էֆ. Ալլըօղլու՝ քոնսոլի ժամացոյց մը։ Գիւղեցիկ ծաղկեփունջեր զրկած էին՝ Տէր եւ Տիկին Զարեհ էֆ. Տիլպէր, Տէր եւ Տիկին Կարապետ էֆ. Թահտապրտեան, Տէր եւ Տիկին Նշան էֆ. Գալըպճեան, Տէր եւ Տիկին Սինապեան էֆ., Տէր եւ Տիկին Օննիկ էֆ. Սարքեան, ինչպէս եւ Պապեան էֆ., Արիկ էֆ. Էլլակէօզեան, Թէոտոր Ռեւիվէն, Նշան էֆ. Գալըպճեան, Տիկին Զապուքճեան ու Տէր եւ Տիկին Հիւրմիւզ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍՓԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՍՈՖԻԱ, 17 Նոյեմ.—Պուլկարիոյ նախարարութիւնը սապէս կազմուեցաւ.—Պ. Տանէվ՝ նախարարապետ ու արտաքին գործոց, Պ. Սարաֆով երմտական, Պ. Լուցքանով՝ ներքին, զօրավար Բարբիքով՝ պատերազմական, Պ. Ռատէվ՝ կրթական, Պ. Թէոտորով՝ դատական, Պ. Բոբով, Սոպրանիէի դեռ-առենապետ՝ հանրօգուտ շինութեանց եւ Պ. Ապրաչէվ՝ առեւտրական ու երկրագործական։

ՎԻԵՆՆԱ.—Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը որ քանի մը օրէ ի վեր յոգնացեալ էր առատապէր, ապաքինեցաւ։ Ցաւերը գրեթէ բոլորովին դադրած են։

ԱԿՐԱՄ. — Զինուորական օրէնքը որ սեպտ. 3ին հաստատուած էր, Խրութներու եւ Սերպերու միջեւ ծագած կռիւներուն հետեւանքով, վերցաւ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սէնթիայէն առնուած լուրերու նայելով, կուսակալը Մարքի վերհսկողութեան հրաման ստացեր է չչարունակել թշնամութիւնները Պենիսէր ցեղին դէմ, վասնզի ատիկա ճամբան աղտոտ թողած է, գաղութները վերադարձնելէ եւ բանտարկեալները արձակելէ ետքը։

ՊՐԻՍԷԼ — Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին անդամ Պ. Բէյր Հէրտի, այս առտու ձերբակալուեցաւ իր բողոքողներուն հակառակ, ոստիկանութեան պահանջոցը տարուեցաւ. ինքզինքը օրինաւորապէս ճանչցնելէ ետքը միայն արձակուեցաւ։ Ցետոյ անգլիական դեսպանատունը գնաց, իր ձերբակալմանը դէմ բողոքելու։

ՈՒԻՆՏՍՈՐ.—Անգլիոյ թագաւորը իրիկուան ժամ 7ին հոս հասաւ. քիչ ետքը ժամանեց նաեւ Բրիթուկալի թագաւորը։ Երկու վեհապետներուն տեսակցութիւնը շատ սիրալիր եղաւ։ Երկուքն ալ յետոյ Ուինսորի պալատը գացին։

ԲԱՐԻԶ.—Քեռպահութեամբ կ'ըսուի թէ Սիամի հետ կնքուած դաշնագրութեան մասին Երեսփ. Ժողովին գաղթային խումբին կողմէ յայտնուած անհպատաս կարծիքին հետեւանքով, արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ արամադիր է յոտաձգել դաշնագրութեան յանձնումը Երեսփ. Ժողովին եւ Սիամի հետ նոր բանակցութիւններ կատարել։

ՀՌՈՄ. — Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովը նոյեմ. 26ին պիտի բացուի։

ԱԹԷՆՔ. — Սինոդը միաձայնութեամբ Աթէնքի մետրապոլիտ կարգեց Սբարթայի նախորդ մետրապոլիտ Տ. Թէոքլիթոսը։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սքուբչինայի մեծամասնութեան ակումբին մէջ նախարարութիւնը ներկայացուց իր ծրագիրը, որ գրեթէ նման է արմատականներու եւ յառաջդիմականներու միացումէն ի վեր եղած նախարարական ծրագիրներուն։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՍՈՖԻԱ, 17 Նոյեմ.—Այսօր կայս. գումարութեան պաշտօնարանին մէջ նիստը չտեսնուած շքով կատարուեցաւ Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձը։ Առաւուն Սոֆիայի միւֆթին ու իսլամները նոյն պաշտօնարանը գացին, զոմիսէր Պէյին յայտնելու իրենց շնորհաւորութիւնները եւ հաւատարմական ու հպատակութեան այն զգացումները զոր կը տածեն Վեհ. Սուլթանին նկատմամբ։ Միւֆթին աղօթքներ կարդաց եւ իսլամներէն մէկը բանախօսեց։ Բոլոր ներկաները «Բազմակեցիր եաւա» գոչեցին։ Թէրտինանտ իշխանին պահակախումբին նուագածուները Համիտիէ քայլերգը եւ ուրիշ կտորներ կը նուագէին։ Պուլկարիոյ իշխանը ընտանեկան տարեդարձի մը առթիւ բացակայ ըլլալով, անոր կողմէ առաջին թիկնապահ Նիքոլայէվ զօրավարը, եւ քարտուղար Պ. Տոպրովիչ շնորհաւորական այցելութիւն տուին կայս. զոմիսէրին։ Նախարարապետը եւ ներքին գործոց նախարարն ալ կառավարութեան կողմէ այցելութիւն տուին։ Գրեթէ բոլոր նախկին նախարարները, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները, քրիստոնեայ ու հրեայ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը եւ քաղաքին երեւելիները ներկայ էին։ Օտար բոլոր հիւպատոսները շնորհաւորական այցելութիւն տուին Զոմիսէր Պէյի։ Զոմիսէր Պէյի ներքեւ կ'ընդունէր հիւրերը, ինչ որ շատ դիտուեցաւ ու գնահատուեցաւ։ Այցելուները չամբանեցով եւ այլն պատուասիրուեցան

ցամսեայ կտրոններ, որոնք ՈՍԿԵԴՐԱՄՈՎ պիտի վճարուին յունուար 1/14ին եւ յուլիս 1/14ին։

ՕՍՄ. ՊԱՆԿԱՍՈՒԹԻՒՆ ԿՈՂՄԷ

Բարիզի մէջ 10 ֆրանք
Լոնտոնի մէջ 8 շիլին
Կ. Պոլսոյ մէջ 44 ղրուշ
Պէրլին եւ Ֆրանքֆորթի մէջ 8 մարք 10 բֆ.

Այս փոխառութիւնը, որուն արդիւնքը յատկացուած է 1886ի 5% մաքսային փոխառութեան պարտաթուղթերու հատուցման կամ քանվէրսիոնին, ունի 390,000 օսմ. ոսկիի տարեվար մը, որ այսպէս տրամադրելի կը մնայ, փոխարէն ցուցուած մնալով նաեւ այն մաքսային հասոյթները որոնք յատկացուած էին վերոյիշեալ պարտաթուղթերուն։ Օսմ. կայս. կառավարութիւնը ոեւէ զեղչ չըներ նոր 4% պարտաթուղթերու կամ անոնց կտրոններու վճարման մէջ։ Այս պարտաթուղթերը եւ իրենց կտրոնները զերծ են օսմ. կայսրութեան մէջ ոեւէ տուրքէ՝ թղթադրոշմէ եւ այլն։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ՀԱՆՈՒԵԼՈՒ ԴԻՆ 430 ՖՐ.

Վճարումները պիտի ըլլան.

Ստորագրելու ատեն	50 ֆր.	430 ֆր.
Պարտաթուղթերը բաժնելու ատեն դեկտ. 1էն	80 »	
Եւ մնացեալը առաջաւելն մինչեւ 1/14 յունուար	300 »	

Այն պարտաթուղթերը, որոնց համար պահանջուած այս վճարումները չեն կատարուիր, վճարման յապաղման համար տարեկան 5% տոկոս մը պիտի ենթարկուին, սկսեալ իրենց պայմանաժամէն։ Այս պարտաթուղթերը, առանց տիրոջը իմաց տրուելու, պիտի վաճառուին Բարիզի Մակարանին մէջ, որոշեալ պայմանաժամէն ամիս մը յետոյ, չանակիցներու հաշուոյն եւ ամէն չահ ու վնաս անոնց ըլլալու պայմանաւ։

ՆԱԽԱՊԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ

1886ի 5% մաքսային փոխառութեան պարտաթուղթերու տէրերը նախապատուութեան իրաւունք ունին այս փոխառութեան ստորագրելու, առանց ո եւ է զեղչի մը ենթարկուելու։ Ասոր համար պէտք է այժմէն եւ առաւելագոյն մինչեւ նոյմ. 20 (վերջին պայմանաժամ) յանձնեն կամ ի պահ դնեն իրենց նոյն պարտաթուղթերը, որոնց վրայ պէտք է գտնուին պայմանաժամը չերացած բոլոր կտրոնները, բաց ի 1903 յունվար 1/14ի կտրոնէն, որ նոյն պարտաթուղթի տէրերուն քով պիտի մնայ, պայմանաժամին գանձուելու համար։ Այս պարտաթուղթերը պիտի ընդունուին իրենց անուանական դրամագլուխով, 500 ֆր., եւ անոնց տէրերը ի փոխարէն որոշեալ թուականին պիտի ստանան 1902ի 4% փոխառութեան պարտաթուղթերէն՝ 430 ֆր. գնով, եւ մնացեալ սալտօ գումարին տեղ որ ամբողջ պարտաթուղթի մը գինը չի ներկայացներ, հնչուն դրամ պիտի տրուի իրենց։ 1886ի 5% փոխառութեան պարտաթուղթի տէրերէն անոնք որ չեն ներկայանար փոխելու զանոնք այս նոր պարտաթուղթերով, կը հրաւիրուին 1903 յունվար 1/14էն սկսեալ գանձելու իրենց դրամը, իւրաքանչիւր պարտաթուղթ 500 ֆր. դրամագլուխի հաշուով, որուն վրայ պիտի բարդուի վեցամսեայ տոկոս 12.50 ֆր., գումար 512.50 ֆր.։ Այս պարտաթուղթերը պէտք է իրենց վրայ ունենան պայմանաժամը 1903 յունվար 1/14ին աւարտող եւ անկէ ետքի կտրոնները, եւ պիտի դադրին այլեւս տոկոս քերել վճարման համար որոշուած թուականէն ետքը։

ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊԻՏԻ ՍԿՍԻ 1902 ՆՈՅ. 20ԻՆ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Բարիզի մէջ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ, 7 Ռիւ Մէյէրպէր։
ՊԱՆՔ ՏԸ ԲԱՆԻ Է ՏԷԼԻՅԻ-ՊԱ, 3 Ռիւ տ'Անքեն։
ԲՈՆԹՈՒԱՆ ՆԱՍԻՕՆԱԼ ՏԷՍԿՈՆԹ ՏԸ ԲԱՆԻ, 14 Ռիւ Պեռժէռ։
ՍՕՍԻԷԹԷ ԺԷՆԷՐԱԼ. (Ֆրանսայի մէջ առեւտուրի եւ ճարտարարուեստի բարգաւաճման նպաստելու համար) 54–56 Ռիւ տը Բրովանս։
ՍՕՍԻԷԹԷ ԺԷՆԷՐԱԼ ՏԸ ԲԱՆԿԻՏԻ ԷՆՏԻՍԹՐԻԼ Է ԲՕՄԷՐՍԻԱԼ, 66 Ռիւ տը լա Վիքթուար։
ՊԱՆԿ ՖՐԱՆՍԷԶ (առեւտուրի եւ ճարտարուեստի համար) 9 Ռիւ Պուտաօ եւ վերոյիշեալ հաստատութեանց մասնաճիւղերուն եւ գործակալութիւններուն մէջ։
Կ. Պոլսոյ մէջ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ։
Ամբողջ Թուրքիոյ մէջ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՑԻՆ մասնաճիւղերուն եւ գործակալութիւններուն մէջ։

ԵԹԷ տրամադրելի պարտաթուղթերէն աւելի խնդրուի, դրամով դնել ուզողներէն է որ պիտի զեղչուի պարտաթուղթերու թիւը։

ՑՈՒՑԱԿՆԵՐՈՎ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԸՆԴՈՒՆՈՒՈՒՐ

Թղթակցութեամբ եւ հնչուն դրամով փոխառութեան ստորագրումը կ'ընդունուի առնուազն 50 եւ անկէ աւելի պարտաթուղթերու համար։

Դրկուած նամակներուն մէջ պէտք է ներփակուի առաջին մասնավճարը։

Ստորագրողներուն առժամեայ Սերթիֆիքաներ պէտք է տրուին պարտաթուղթերուն բաժնուելու պահուն։

Զեւակերպութիւնները պիտի կատարուին, այս պարտաթուղթերուն Բարիզի եւ Պոլսոյ սակարաններուն մէջ պաշտօնապէս ընդունուելուն համար։

1902 հոկտ. 27ին պէտք եղած յայտարարութիւնը եղած է Թղթադրոշմի տեսչութեան։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ։
3–5

EVRALCIES

Անկար, Ստամբուլի կենտրոնում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային ճիւանդութիւններ մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին Հնորհիւ Տոքթէր CRONIER-ի ՀԱՆԱՁՆԱՑՈՒՄՈՎ ԴԵՂԱՏԱՏՆԵՐՈՒՆ

Տուփը 3 ֆրանք, ճամբու ծախքը չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց թիւ 23։ Եր ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ։

Ոսկի շքադրամ 1900ի Բարիզի Միջազգային Արտաքսահանդէսին, Մթերանոց Մեդալիա և Ընկ.։

COMPAGNIE ROSSIA ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեղերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ը՝ դդէմ հղեկի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգեկառքի մէջ, ապրուստներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուիլ եւ դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն պարզի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Եր յատուկ ռեզերվ գումար	129,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագրին ու տոկոս	54,000,000 »

Ընդհանուր ճեֆիչ — Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար
Ա. ՇԻՒՐԻԼԻԱՆ — ԹԷՆՏՈՐ ՐԸԲՐԷՆ

Ընդարձակ մանրամասնութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափն վրայ, հին մաքսատան տեղը գործակալութեան գրասենեակը։ 524

ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՁՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէօբա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ խոմարներ	Երաշխաւորեալ խոմարներ	Ապահովագրեալ խոմարներ
332 միլիոն ֆրանկ	114 միլիոն ֆրանկ	461, 3 ,390 ֆրանկ

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով և ամբողջի գիներով։ Ապահովագրութիւն մահուան պարգեւի, չանաչածէի մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկոսի սակերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսաթեր թոշակներու համար։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան մասնաճիւղ Պոլիս, Պարնաբաս խան։ Ընկերութեան մասնաճիւղ դիմել Օ. մ. կայս. Պանքայի

Ընդհանուր գործակալ ամբողջ Թուրքիոյ համար
ՈՐԴԻՈ ՆԻՍԻՄ ՊԱՐՆԱԹՅԱՆ

747 40 –53

ԿՈՒՐԾԻՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

ՍԻՐՈ Տ'ԻՊՕՖՕՍՖԻԹ ՏԸ ՇՕ

ԿՈՒՄՕ ԵՒ ԸՆԿԵՐ. դեղագործ

SIROP D'HYPOPHOSPHITE DE CHAUX
DE GRIMAULT & Ce

Բոլոր բժշկաց կողմէ յանձնարարուած է և կատարապէս կը բուժէ ցնցուղի և թոքի հիւանդութիւնները. նոյնպէս հարբուխները, ցնցղատապերը և.ն. թոքախտաւորներու թոքերուն այտուցները կասպացնէ և կը վանէ յարատեւ հազերն, որը հիւանդներուն յուսահատութիւն կը պատճառեն։ Իր ազդեցութեամբ դիւրային քրտինքները կը դադրին, ախորժակը կ'աւելնայ և հիւանդը շուտով կ'առողջանայ։

ՓԱՐԻԶ, 8, Վիվիէն փողոց
եւ բոլոր դեղարանաց մէջ

ՀՈՓԹԷՕՐ Ե. ԱՐԱՔԵԼԱՆ

Մաքսոր ատամնաբոյժ Բարիզի

Ի ՍՊՔԷ՝ ՍԸ ԲԷՐԱ, ԹԻՒ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ջ. Թ.)։ Բ.։ և Ուրբ. կէս օրէն — առ՝ Սիրքէճի գեղարան Նուրան։ Երբեմն օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ԻՆՁ ԿԵՐՊՆԵՍ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսու ըլլան մայրերը անոնց լաւ ընդարձակ ուտելիք գտնելու հեռատեսութիւն կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, ըստ ոյում, մարդկան կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կը դառնայ տղաքն ուժոյգնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն հռչակուած բժիշկը Տքթ Ֆալիէռ, նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերով ու զննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդը, ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌԻ անուամբ, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիեննայի Բժշկական Համալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքաւորք աշխարհին մէջ ընդունուած է։ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌԻը չօրօրակ պէս խիստ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սնդարար ու կազդուրիչ։ Մայրական կաթին կրկին անգամը սնունդ կը պարունակէ։ զոր ուտող տղաք կը սնանին, կ'ուժոյգնան, կ'աճին։ կը կայտառնան, շուտ մ ոտքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու արագ կը հասնին։

Հաղարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով մեծցող տղաք, քաջողջ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճանի ոյժ, սնունդ և կորով կուտայ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի կ Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու դեղի մթերանոցներուն մէջ

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՆ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Ցոյցնի է թէ մօրու ձկան իւղ գոնեածն թիւրը. մանաւանդ երբոր ո՛ր բան օգտակար ու յանձն դարուած է փափկակազմ անձերու (ջրիկ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութիւն և կուրծքի հիւանդութիւններէ առաջադրեալ։ Բայց անոր փրկարար որդիներեր ձեռք բերելու համար։ հարկաւոր է որ այդ իւղը գուտ ու առանց կարգի ըլլայ։ Հետեւարար պէտք է դիմեն միայն կենդանիներ ու սորին տեսակներէն։ որոնք հրապարակի վրայ կը ծախուին։ Ասոնց գործածութիւնը աւելի ՇԱՏԱՐՔ է քան օգտակար։

Գ. Հոկ թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ։ ուր մօրու ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անաղարտ անաղարտութեամբ, եռանկիւնաձեւ չիչերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն և Բարիզի Ինիսն ոչ Ֆաբրիքան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները. կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ կեդծերէն և նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հոկ մօրու ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Մեծ տէրէ՝ Բ. Բ հոկ. Ջ թիւ. Բասթիկի։

Մեծ քանակ կը ծախուի էրուարդ Ֆոնիի քով Հարալի խան, Պոլիս։

ՖԻՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որէ ամիսը երկու անգամ կը բանին

Լիվերբուլի եւ Արեւելեայ միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18900	Սիլվանիա	8598
Մաքսոնիա	18900	Քաթարոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավարիա	2948
Մուլթանիա	8843	Թրրիա	2936
Ումբրիա	8128	Սիրրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2858
Սէրվիա	7392	Ալէքսօ	2 81
Ուրանի	7269	Շեքսպիր	16'4

Շեհապուրդ չողենաւք, նաւատեղ Քէրպինէա։ ընդհանուր վաճառքով Լիվերբուլ։ Ն՝ հ՝ կը ոպ տ ի ամսոյ 22ի։

Դիմել առ՝ ՅՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէ՛ի խան, թիւ 6 7 .8 Ղալաթիա։ Գլխ. Գարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի Ֆորսոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օդաչեալ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամսկզ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէպրը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանկի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիլէտ	1300

Դիմել առ՝ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕՒ և ԸՆԿ.
Ռէթթոյ խան
ՋԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվերբուլ։

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱԾՆՈՒՀԵԱԼ ԱԶԳԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին գրամագլխով, տղոց օժտի գրամագլուխ այլեւայլ կարգագրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվճեռի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ոչ է առակոս թիւն չըներ ապահովագրեալին անձնասպառնութեան, մեռնելու, ամէն կողմ ճամբորդելու պարգային, եթէ առանց իմաց տրուելու ալ կատարուի։ Նմանապէս ոչ է սակի յաւելում չի պահանջեր։ Ապահովագիրներու վեց ամիս յետոյ կրնան կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆ.։

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարակիր չէնքերու, կարասիներու և սարքերու՝ նպաստաւոր պայմաններով

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքերու, յոգնաւորներու մարմնի աշխարհի ո՛ր կողմն ալ ուզուորին։

1896ի յաշխատաթիւն է հարիւրին 18 ուկէս։ 1897ինը՝ հարիւրին 18 1898ինը՝ հարիւրին 18 և 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուներն են ԲՐԼԷՏԻ ԼԻՈՆԼ Կ Պոլիս, ԱՆԳԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ. Լոնտոն. ՊՈՒԼԿՍԻՐՈՅ ԱԶԳԱՑԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ. Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թոսքիոյ՝ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՋԵԱՆ։

Ղալաթիա, Մեթրէպսէի փողոց, ձէպիա խան թիւ 4։

Գաւառներու համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՑԻ ԿԱՐԳԸ ՕՍԿԻՖԵԱՆ ԽԱՆ

Այն դրամատուներ կը վաճառէ ամէն տեսակ արժէքաւոր թղթեր՝ իրենց գիներն հաշիմատութեամբ՝ ամսական 20 դրամէն մինչեւ 100 դրամ որոշեալ գումարի մը վճարումով։ Դրամատուներ առած քարուած վիճակահանութեանց թիւերը նշելու և չահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կը տայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ սատրագրուած և դրոշմուած։ Ամէն գատ արժէքաւորներ թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մը ալ կը տրուի։ և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեան մասնակցելու իրաւունք ունենալով, չահած ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս գիւրութեամբ կրնայ արժէքաւորներ տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 դրամ ի վճարումի մեծ գրահոդութիւն մը չպատճառեր և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով։ ամէն հաւանականութիւն ունի որ մը չահելու։ և եթէ երբեք չչահի ալ։ իր վճարած դրամը նորէն։ յանձիկային արժէքաւորներ՝ էր պիտի ըլլայ։ որ իրեն համար չանհաղորդելի մը է։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՔ

Ընդարձակ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսեսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1089	Գոմ	1497	Գոզ	1011	Մալմ	724	Բոգարիս	186
Ալէքթ	3607	Գոնկս	2906	Կրուանս	1693	Մարէնկս	2273	Սարֆս	1113
Անտէլս	1541	Դորսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Ալիսսգս	2377	Ֆիտս	4311	Հիտալկս	1581	Միքստս	3557	Միլկս	1193
Գասանս	1822	Տամինս	937	Հինտու	372	Միս	1057	Սաէրս	1200
Գորտինս	1264	Տուրս	2383	Հորադիս	3600	Մոնդէպէլիս	1735	Թասսս	1328
Գրանս	1076	Տրաբս	1713	Հումսէր	593	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսրն	1546
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իսկս	2354	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Էարս	2464	Իտանս	3540	Սֆիս	4100	Թուլէտս	1470
Գէյրս	1671	Էլտրարտս	1520	Ձիրնս	1080	Ոնքարիս	4036	Թորքիտս	487
Գուիրսս	1337	Էրազս	1841	Քէլսս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Քոլքինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քոմնս	1700	Բոլս	510	Վօլս	1289
Գիրգաս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիալեմս	2229	Վօլթուրնս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4382	Լէբանոս	2272	Բինալտս	1663	Եէտս	1850
Գիրս	2697	Կալիէս	3060	Լիվորնս	1843	Բոլլս	1613	Զէրս	1200
Գոլորտսս	4235	Գիրանս	1243	Լորէնցս	3191	Բսվէս	1789		

Լորէնցս (ոգեկոչ.), նաւապետ Ուինկ, ընդհանուր վաճառք՝ Հալէն հասած է

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՋ ԵՆԻՐՅՕՆ
Գ. 23–24 Քիւրէ Միւրէթ Խան։ Գալաթիա։ 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան նրբեւեկութիւններ

Գշ. 5/18 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 6/19 Իպսիր, Բիրէ, Ագերսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Եղեքսանդրիայէն (Բորդ-Սայիտ, Եւ. Ֆա. Պէրուտ, Թարապուլուս-Շամ առաջ։
Եշ. 7/20 Սեւաստապոլ ժամը 1ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 8/21 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 9/22 Տարտանել, Այնորոզ, Սեպիլիոյ Իզմիր, Էիսս, Թարապուլուս-Շամ, Պէրուտ, Եաֆա, Բորդ-Սայիտ, Ալեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԵԿԱՆԱ

Ն. ԲԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԱՔ

Նոյմ 18 Պիրէ՛ի, Մարսէլիա։
» 24 Սիրոսի Ազգ. եզեր։

ՄԵՆԱՌԱՒՈՐՆԵՐ

Նոյմ. 19ին Պիրէ՛ի Սամսուն, Տրապ. գոն։ Գարամ
» 25ին Սիրոսի [illegible]
Տարեւ [illegible] Բարեկ [illegible]
Աւելի [illegible] 245 ֆ. [illegible]
175 ֆ. [illegible] Տեղեկութեանց համար դիմել Գ. Գ. [illegible] Թ. [illegible]
ժամ 516 Բ. ԲԷՂՈՒԻ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՑ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի եւ Արեւելեայ միջեւ բանող օդաչ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Ամէրիկան	10500	Էմիրէտին	3500
Քէսարին	10500	Արոնրն	3000
Լանքասթրիան	9000	Այմէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Ասիան	3000
Գոլսմիան	8000	Ամէրիկան	2500
Ձորձիան	8000	Անտալուզիան	2500
Ֆոսթոնիան	8000	Ռազատին	2500
Ֆրրտինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրմիան	3700	Մինեա	900
Վալսնիան	3700	Օքսոս	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի ակնարկեն կը խնդրուի դիմել ապրանքի այնոր Ֆոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մասնաւոր գրասենեակ։ Հանդիպելու դիմել հրահանգը դիմել շոգենաւին ժամանելէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ՝
ԷՅՎԱՐ ԼԱՖՄՈՆԴԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 Մաքսատան հին տեղը

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Եւրեւեկութիւն կանոնաւորուած 1902 Նոյեմբեր 1 (Ն. Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ–ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻՇ

ԵՐԹ Կառ. թ. 224 խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՈՂ Կառ. թ. 223 խառն Իրկն.
ժ. վ.		ժ. վ.
12 —	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմ.	3 —
12 42	» Կէօքճէ Բրսրք »	2 20
1 39	» Մապօնմը Բունար »	1 38
2 33	» Ալաեունտ »	12 42
3 15	» Զէքիւրլեր »	11 53
4 10	» Տէօյէր »	11 5
4 39	» Իհսանիյէ »	10 20
5 3	» Համամ »	9 53
5 14	» Կազլիկէլ Համամ »	9 44
6 1	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	9 13
6 41	» Պէյիւք Զօպանլար »	8 20
7 36	» Զայ »	7 33
8 21	» Իսկաքլու »	6 40
8 45	» Եասիտաշ »	6 15
9 16	» Ագ Շէհիր »	5 53
9 48	» Ալգարի քէօյ »	5 13
10 30	» Զավուշքար քէօյ »	4 35
11 8	» Իլկին »	4 3
11 55	» Գարբն-Խանը »	3 9
12 50	» Սէրայ-Ինի »	2 27
1 22	» Մէյտան »	1 47
2 22	» Բունար-Պաշը »	12 42
3 —	ժմ. Գոնեա մկն.	12 —
իրկն.		առտ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻՇ

ԵՐԹ Կառ. թ. 122 խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՈՂ Կառ. թ. 121 խառն Իրկն.
ժ. վ.		ժ. վ.
1 —	մկն. Էսկի Շէհիր ժմ.	11 —
1 44	» Ագ Պունար »	10 18
2 24	» Ալբիր Քէօյ »	9 46
3 4	» Պէյլիք Ախոր »	8 58
4 9	» Մարիքէօյ »	8 1
4 58	» Պիչեր »	7 4
5 35	» Մասիլեր »	6 27
6 9	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	6 —
7 3	» Բօյաթլի »	5 16
8 21	» Մալի Քէօյ »	3 49
9 15	» Սէնճան Քէօյ »	2 47
10 —	ժմ. Էսկիւրիւ մկն.	2 —
իրկն.		առտ.

ԱԼԱՇԵՀԻՐ–ԱՍԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառ. թ. 222 խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՈՂ Կառ. թ. 221 խառն Իրկն.
ժ. վ.		ժ. վ.
2 35	մկն. Ալաեունտ ժմ.	2 —
2 55	» Քէլիսլեր »	1 47

ԱՖՅՈՆ–ՔԱՐԱՀԻՍԱՐ

ԵՐԹ Կառ. թ. 322 խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՈՂ Կառ. թ. 321 խառն Իրկն.
ժ. վ.		ժ. վ.
12 45	մկն. Ալաեունտ ժմ.	12 5
1 5	» Քէլիսլեր »	11 4

ՀԱՄԻՏԻԼ–ԱՍԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառ. թ. 422 խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՈՂ Կառ. թ. 421 խառն Իրկն.
ժ. վ.		ժ. վ